

ILMAILUALAN UNIONI IAU:N JÄSENLEHTI

Unioni

19.6.2009

NRO 3

**Ja vastarannalla
huutaa toinen
samanlainen.**

Suomalaisen kesänvietto-
ja neuvottelukulttuurin
erikoisnumero.

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Asematason moniottelija
- 8 Edustajistossa esillä
- 9 SAK:n tulevaisuusprojekti
- 10 Lauri Lyly SAK:n puheenjohtajaksi
- 10 Palkankorotusneuvotteluille jatkoaika
- 12 SAS:n maapalveluliiketoiminta ISS:lle
- 12 SAK:n Lyly kutsuu prekariaatin linjaamaan pätkätöyläisen edunvalvontaa
- 13 Lyhyt käyntö
- 14 Hapsu: Globaalitaloutta säästämässä

16 Työturvallisuuden tasoluokitukset jaettiin

Markus Berg

- 17 Suomessa työturvallisuus on sijalla 17 työpaikkojen arvomaailmassa
- 18 Rahdin valtakunnassa
- 19 Kysymykset: Vuosiloma ja työkyvyttömyys
- 20 Klassi(k)koja säikeissä: Jumalten suosikki
- 24 Jatkuva kinastelu työmiehen oikeuksista
- 25 Kolumni
- 26 Työterveyshuollon lainmukainen toteuttaminen pidentäisi työuria
- 26 Työajat ja ikäohjelmat vaikuttavat jaksamiseen
- 28 Matka entisille sotatantereille
- 31 Kynsinhampain
- 32 Ohjeita lomautetuille
- 33 Jäsenkortti mukaan matkalle
- 34 Kesäinen kurkkusalaatti
- 34 Kuvakulma
- 35 Pellen päiväkirja

KANSIKUVA: Asiat selviävät puhumalla.

Niin kesämökillä kuin työmarkkinoillakin. Perustuu väljästi maalaukseen: Kullervon kirous(1899), Akseli Gallen-Kallela ja runoon: Suomalainen(1964), Jorma Etto. Kuva Sanna Kallio ja sekava ajatuksenjuoksu JM Koskinen.

Unioni

Levikki 4600
13. Vuosikerta

Julkaisija
Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
1795-2840 (Painettu)
1795-343X (Verkkojulkaisu)

Päätoimittaja
Juha-Matti Koskinen
Puh. 040 766 9040
juha-matti.koskinen@iau.fi

Toimitussihteeri
Pekka Kainulainen
Puh. 040 528 8166
pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
Markus Berg
Arto Kujala
Ari Miettinen
Vesa Suni
Tommi Toivola

Kirjeenvaihtajat
Erkki Luoto
Tuomo Oksanen
Sari Virta

Toimitus
John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI
Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
Lehti ilmestyy v. 2009 kuusi kertaa.
Ilmestymisaikataulu sivulla 34.

Aineisto
Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetettyistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
Sign Design Oy/Sanna Kallio

Paino
Sälekarin Kirjapaino Oy
Somero

Gymnocephalus Cernuus veto
– kiiski veto-oikeudella

Vastarannalta

Jorma Etto kuvailee runossaan Suomalainen (-64) nasevasti elämänmenoamme. Jo alkusäkeet, joista käy ilmi suomalaisten vastaavan kun ei kysytä, kysyvän kun ei vastata ja jättävän vastaamatta kun kysytään, kertovat olennaisimman keskustelukulttuuristamme. Samaiseen kommunikaation katkeiluun tämänkertainen kansikuvakin lempeästi viittaa. Siinä näkyy myös huonon kuuntelemisen vakavin mahdollinen seuraus, väärinymmärretyn Kullervon raivo. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole nostattaa sitä, vaan suhtautua molempiin osapuoliin hellän ironisesti. Suhdannesyvänteessä polskiessa on hyvä muistaa kaikkien yrittävän selviytyä pintaa kohti, toiset kykenevät kroolaamaan, kun taas osa ui jo lähtökohtaisesti käsipohjaa. On selvää, että esimerkiksi yt-neuvottelujen päätösten käytäntöön soveltamisella on kiire, mutta aikaa kuluu lopulta vähemmän jos työntekijät hyväksyvät ne edes jollain tasolla tarpeellisiksi ja tasapuolisiksi.

Muutosvastarinta lasketaan, kommunikoida kielen ohella, yleensä SAK:laiten liittojen suurimmaksi synniksi. Toisinaan jopa aiheellisesti. Uskomme, että muutosvastarintaan ei synnykään aihetta, nyt kun sopimusalamme sisällä tapahtuu kesän aikana huomattava uudelleenjärjestely. SGS Finland Oy siirtää toimintansa ISS Palveluille. Kyseessä on Suomen toiseksi suurin lentoliikenteen maapalveluiden tuottaja. Henkilöstö jatkaa uudessa yrityksessä liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti vanhoina työntekijöinä, niin että työ- ja palkkaehdot säilyvät ennallaan. Maapalveluita yritykseltä tilaavat lentoyhtiöt SAS ja Blue1 ovat toimineet koko prosessin ajan välittäjinä Ilmailualan Unionin suuntaan. On ollut myönteistä havaita, että kontaktien luominen henkilöstön edustajiin on huomioitu tärkeänä osana uuden liiketoiminnan aloittamista. Kunhan lentoliikenteen maapalveluissa aloittavan yrityksen järjestäytyminen Palvelualojen Toimialaliittoon vielä toteutuu, on rakenne näiltä osin valmis. IAU toivottaa menestystä ISS Palveluiden, ajankohta huomioiden, rohkealle avaukselle.

Mutta nyt on kirjoittajan aika ottaa onkensa ja käydä. Nimittäin vastarannalle selvittämään onko sieltä saatavissa kiiski. Samaa suosittelen muillekin.

JM KOSKINEN

”

Muutosvastarinnan ja perustellun penseyden välillä vallitseva ero on siimanohut ja veteen piirretty.

Boeing MD-11 menossa 7-halliin.

Ramp-järjestelymies on

Asematason moniottelija

Ramp-järjestelymiehen työ on jo nyt yksi monipuolisimmista työtehtävistä Helsinki-Vantaan asematasolla. Erikoisajoneuvonkuljettajat siirrettiin Finnairin tekniikasta Northportiin vuonna 2007. Nyt on käynnissä näiden kahden ammattiryhmän ainakin osittainen ristiinkoulutus.

■ Helsinki-Vantaan lentoaseman asematasolla yksi vaativimmista työtehtävistä on ramp-järjestelymiehen työ. Northport Oy:n järjestelymiehet huolehtivat mm. single push out – lähetyksistä eli yksin suoritettavista lentokoneen työnnoista ja lähetyksistä, asematasolla tarvittavien erikoisajoneuvojen käytöstä, sekä laajarunkokoneiden kuormauksesta ja lastin purusta suurilla 20 000 ja 30 000 kg nostureilla. Ramp-järjestelymiehen tehtäväkenttä on lähiaikoina laajentunut entisestään.

Miten järjestelymieheksi tullaan

Juho Puurunen on työskennellyt Helsinki-Vantaan asematasolla jo vuodesta 1988. Alun perin hän tuli rampmieheksi kuormaamaan koneita, mutta kokemuksen ja koulutuksen myötä hän siirtyi järjestelymieheksi. Järjestelyryhmään ei tulla suoraan töihin, vaan vasta kun on kertynyt suurta ammattitaitoa ja kokemusta muista asematason töistä. Aikaisimmilta vuosilta Juho Puuruselle ovat tuttuja myös vesi- ja wc-puolen työt, sekä koneiden lämmitykset. Esi-

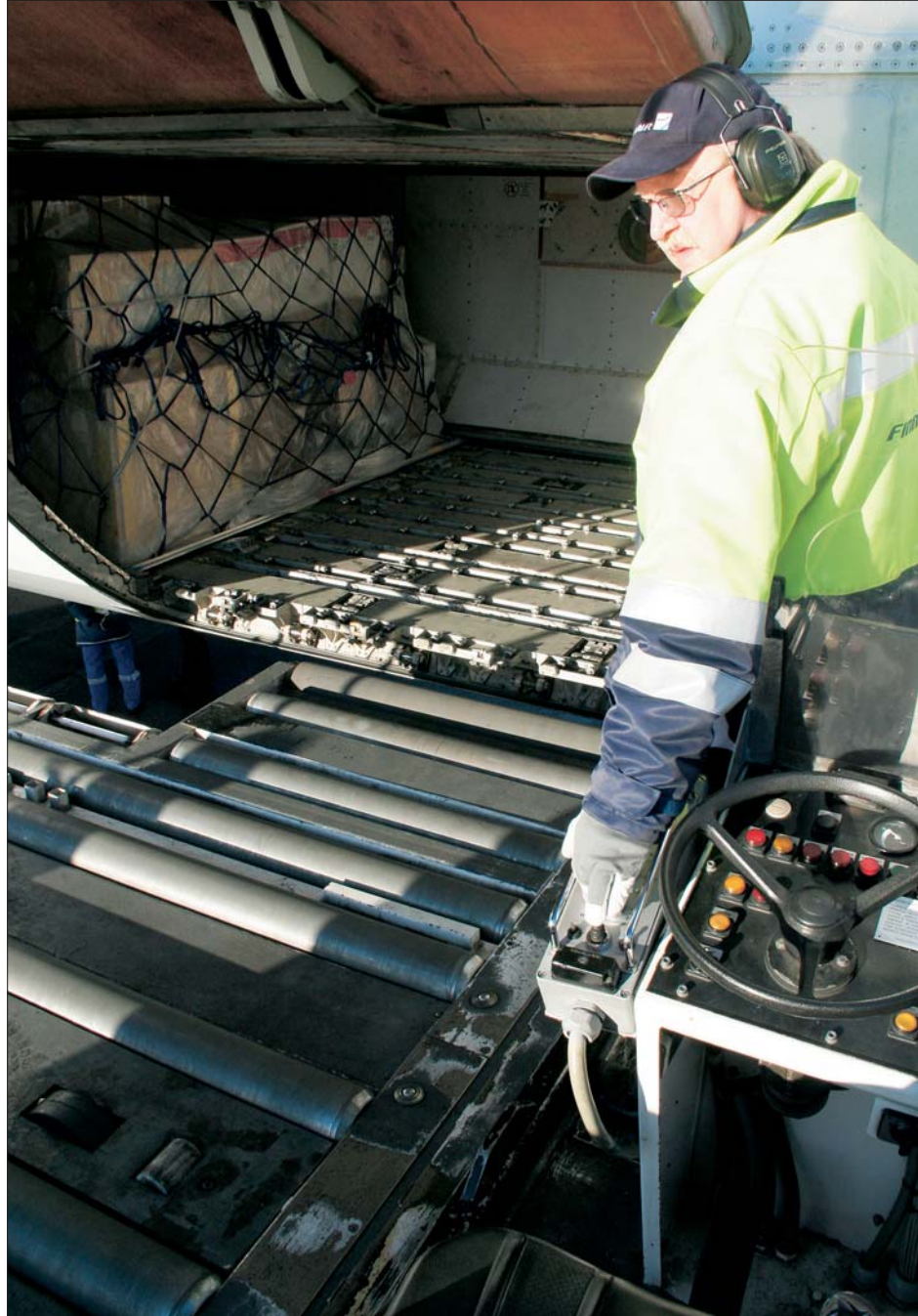
◀ **Ilari Kostamo** kuormaamassa konetta pallestinosturilla.

Embraer 170 siirto Kalmarilla.

mieskurssin Juho kävi vuonna 2000 ja hän on toiminut myös kouluttajana. Perinteiset järjestelymiehen tehtävät ovat hänelle jo tuttuja ja uutena työnä tullutta koneiden siirtoa on tullut tehtyä kolme vuotta. Ne tehdään traktorin (koneen siirto traktorilla työntöaisaa käyttäen) tai Kalmarin (koneen työntö nokkatelineestä) avulla. Koneiden siirrot ovat vaatineet myös monenlaista muuta koulutusta, kuten konekohtaiset apuvoimalaitteen käyttökoulutukset (APU=Auxiliary Power Unit) ja koneiden jarrutukseen, sekä matkustajasiltojen ajamiseen liittyvää koulutusta. Järjestelymiehille annettava apunkäyttö-oikeus helpottaa huomattavasti heidän työtään, kun ei tarvitse olla eri henkilöä käyttämässä koneen APU:a.

Jukka Pakkalan tie järjestelymiehen töihin on ollut toisenlainen. Hän tuli 1995 Finnairin tekniikkaan erikoisajoneuvonkuljettajaksi. Tehtävänä ovat olleet pääosin lentokoneiden siirrot ja pushbackit. Erikoisajoneuvonkuljettajat siirrettiin vuonna 2007 tekniikasta Northportiin ja parhaillaan on menossa heidän koulutuksensa järjestelyryhmän muihin töihin. Portaiden ja virtalaitteiden ajo on Jukka Pakkalalle jo tuttua ja järjestelykurssin hän on juuri käynyt. Järjestelykurssiin osallistuminen on vapaaehtoista. Hän voi toimia lähetksen valvojana tai hoitaa myös single

Laajarunkokoneen ruuman kuormaus käynnissä.

push out – lähetykset. Lisäksi hän toimii myös osin tuuraajana johtokeskuksessa eli STACO:ssa hoitaen siirtovalvojan tehtäviä.

Koneiden siirrot – se on sentistä kiinni

Lentokoneiden siirteleminen asematasolla ja halleissa on nykyisin järjestelyryhmän tehtävänä. Se onkin yksi ryhmän vaativimmista tehtävistä. Tosin myös kaikkien erikoisajoneuvojen,

kuten pallettinostureiden ajaminen koneelle on vaativaa työtä. Pienikin kolhausu lentokoneeseen voi tietää tuntien odotusta matkustajille ja satojen tuhansien eurojen kuluja lentoyhtiölle.

Jukka Pakkalan tultua Finnairin tekniikkaan 1995 erityisajoneuvonkuljettajaksi alkoi koulutus lentokoneiden siirtoon.

– Kyllä 12 vuoden kokemus yhdistelmärekkan ajamisesta antoi hyvät eväät tehtävään, mutta silti uusien kuljetta-

Pieni liike työntötraktorilla merkitsee suurta liikettä koneen pyrstössä.

jien koulutusjakso kesti noin neljä viikkoa, Jukka Pakkala kertoo.

Meille, joille auton taskuparkkeeraaminen nostaa hien pintaan, herättää ihmetystä ison matkustajakoneen työntäminen halliin monesti hyvin ahtaaseen paikkaan, kuten pyrstötelakkaan.

– Tietysti tarkkana tulee olla kun kuusikymmenmetrinen lentokone täytyy saada työnnettyä huoltotelakkaan, joskus jopa muutaman sentin tarkkuudella. Pieni liike työntötraktorilla merkitsee jo suurta liikettä koneen pyrstössä, Jukka Pakkala sanoo.

– Homma ei onnistu ellei siipien ja pyrstön kohdalla ole valvoja, jotka ovat radioyhteydessä traktorinkuljettajaan. Täytyy myös osata ennakoida ja hahmottaa koneen ääriviivat ja missä siivet ja pyrstö menevät käännettäessä. Kokeenesta valvojasta pyrstössä on apua kuljettajalle, sillä on hyvä, että valvojakin osaa hahmottaa koneen liikkeitä. Maalatut viivat hallin lattiassa ja koneen takaosaan roikkumaan laitettava rauta auttavat myös työssä.

Juho Puurusella on kokemusta koneiden siirroista kolmen vuoden ajalta. Uteluihin homman onnistumisesta hän toteaa:

– Kyllä homma onnistuu harjoittelun kautta. Ennen kuin yksin pääsee koneita siirtämään, tulee harjoitella vähintään kolmekymmentä kertaa. Mikäli ongelmia ilmenee, on apua saatavissa työnjohdosta ja työkavereilta.

Töiden muutoksesta

Työn monipuolisuuden lisääminen on ollut vilkkaan keskustelun kohteena lentoasemilla, sekä asematason tehtävien, että virkailijoiden työtehtävien suhteen. Työnantaja on yleensä halunnut laajentaa työkokonaisuuksia. Juho

Juho Puurunen Kalmar TBL-190 ohjaamossa.

Puurunen ja Jukka Pakkala pitävät monipuolisesta työstä. Osa työntekijöistä haluaa kuitenkin tehdä rajatumpaa työtehtävää. Tulisi lähteä siitä, että työntekijöiden yksilölliset tarpeet huomioidaan töitä muutettaessa.

Järjestelymiesten ja erikoisajoneuvonkuljettajien työn muutokset vaativat työntekijöille lisää koulutusta. Koulutuksen jälkeen heille voidaan myöntää lupa tehdä näitä uusia töitä. Työtehtävien muuttuessa tulee luon-

nollisesti selvittää miten muutos vaikuttaa työntekijöiden palkkaukseen, huomioidaanko muutokset monitaitoisuuden kautta vai tuleeko kyseinen työ arvioida uudelleen ja huomioida muutokset taulukkopalkassa. Töiden sisällölliset muutokset ja työntekijöiden erilaiset osaamisalueet tuovat myös uusia vaatimuksia töiden johtamiseen työaikojen suunnitteluun.

teksti: PEKKA KAINULAINEN
kuvat: PASI POUTIAINEN

Pauli Palonen tuomassa Airbus A320 konetta putkipaikalle 33.

Kone pyrstötölkassa siipitelineet asennettuna.

Järjestelymiesten tärkeimpiä tehtäviä

- 1 Single push out -lähetykset, push out -työnnöt ja koulutuksen myötä koneiden siirrot, jarrumiehenä toimiminen ja APU-käyttö.
- 2 Laajarunkokoneiden koneellinen kuormaus/purku ja erilaisten nostureiden käyttö.
- 3 Ulkopuolisten portaiden toimittaminen ja asentaminen koneelle/koneelta.
- 4 Ajettavien ja hinattavien virtalähteiden toimittaminen ja asennus/irrotus.
- 5 Ulkopuolisten lentokonelämmittimien käyttö, sekä muiden ajoneuvojen kuten pikku-nostureiden, pallettikaluston kuljetusajoneuvojen (Transporter)- ja trukkien ajo.

Edustajistossa esillä

SAK:n puheenjohtajavalinta ja kevään neuvottelut

■ Ilmailualan Unionin edustajisto kokoontui kevätkokoukseen 17.4. 2009. Kokouksessa esittäytyivät SAK:n puheenjohtajaehdokkaat **Jorma Jurmu**, **Lauri Lyly** ja **Petri Vanhala**. Edustajiston jäsenet esittivät kysymyksiä puheenjohtajaehdokkaille ja kävivät samalla laajan keskustelun ammattiyhdistystoiminnasta ja sen tulevaisuudesta.

Esittäytymisen jälkeen käydyssä keskustelussa edustajisto, hallitus, ammattiosastojen puheenjohtajat ja toimisto päätyivät suosittamaan, että SAK:n valtuuston jäsen **Risto Rautiainen** äänestäisi mahdollisessa vaalissa SAK:n puheenjohtajaksi Lauri Lylyä.

Lylyn valintaa tuki hänen monipuolinen ay-kokemuksensa, sekä tulokset, joita hän on saavuttanut haastavassa tehtävässään edunvalvontajohtajana. Edustajiston kokouksessa käytiin myös

keskustelua muunmuassa valmistautumisesta kevään työehtosopimusneuvotteluihin, sekä irtisanomissuojasopimuksen 17. pykälän tulkinnasta koskien työvoiman vähentämisjärjestystä.

Ari Miettinen

Edustajiston puheenjohtajisto, varapuheenjohtaja Tommi Toivola (oik.), puheenjohtaja Esa Suokas ja kokouksen sihteeri Juha-Matti Koskinen.

▲ Ilmassa alkaa olla suuren urheilujuhlan tuntua. SAK:n hallituksen ja valtuuston viime supinat ennen kokouksen alkua.

Risto Rautiaista kiinnosti tulevaisuus SAK:n valtuustossa. ▼

Pekka Kainulainen

Ari Miettinen

Puheenjohtajaehdokkaat Lyly, Jurmu ja Vanhala edustajiston kyselytunnilla.

Pekka Kainulainen

SAK:n tulevaisuusprojekti kirvoitti puheenvuoron Risto Rautiaiselta

■ SAK:n valtuustossa IAU:n edustajana toimii **Risto Rautiainen**. Hän ”peri” paikan **Erkki Luodolta** tämän siirryttyä eläkkeelle. Rautiaisella on pitkä kokemus ay-toimista. Hän on toiminut mm. edustajiston- ja ammattiosaston puheenjohtajana.

– SAK:n valtuusto on varsinainen näköalapaikka palkansaajien ja keskusjärjestön asioihin, Risto Rautiainen toteaa.

– Tässä kevään kokouksessa käytiin yhden puheenvuoron enemmistöryhmän kokouksessa, jossa sanoin tukevani Lauri Lylä SAK:n uudeksi puheenjohtajaksi.

Valtuuston kokouksessa käytiin puheenvuoron SAK 2025 tulevaisuusprojektiin liittyen.

– SAK 2025, Liike muutoksessa – muutos liikkeessä – kirjanen on erinomainen opas tulevaisuuskeskustelulle. SAK:n toimisto on osoittanut taas ammattitaitonsa asioiden esille tuomisessa ja kysymysten rajauksessa. Uudistamistyössä olemme pahasti jäljessä ja näihin kysymyksiin pitäisi vastaukset olla jo olemassa. Työnantajat ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana määrätietoisesti tiivistäneet rivejään ja se näkyy työpaikoilla. Olemme jääneet

jälkijunaan. Mielestäni myös meidän tulee tiivistää rivejä työnantajaa vastaan. Muutokset järjestökentässä ovat pakollisia. Suurin este järkevälle kehitykselle on muutosvastarinta. Tämä meidän tulee tiedostaa. Jos osaamme hallita muutosvastarintaa, voimme rakentaa tulevaisuutta niin, että kaikki kokevat voittavansa, Risto Rautiainen totesi tulevaisuushanketta koskevassa puheenvuorossaan.

Tulevaisuushankkeen sivut löytyvät osoitteesta <http://www.sak.fi/tulevaisuushanke>.

PEKKA KAINULAINEN

Lauri Lyly SAK:n puheenjohtajaksi

■ SAK:n valtuuston puheenjohtaja **Tuire Santamäki-Vuori** avasi 14.5 valtuuston kokouksen todeten avauspuheenvuorossa:

– Tämän SAK:n valtuustokokouksen merkittävin päätös on keskusjärjestön uuden puheenjohtajan valinta. Kokous on samalla **Lauri Ihalaisen** jäähyväisvaltuusto, ja meille kaikille tilaisuus ilmaista Lauri Ihalaiselle tunnustusta ja arvostusta hänen vuoden 1990 lopulla alkaneesta työstään SAK:n puheenjohtajana.

SAK:n valtuusto valitsi järjestön uudeksi puheenjohtajaksi SAK:n edunvalvontaosaston johtajan **Lauri Lylyn**.

Lauri Lylyllä on laaja kokemus edunvalvontatehtävistä suomalaisessa ammattiyhdistysliikkeessä alkaen työpaikkatasolta aina ammattiliiton puheenjohtajaksi saakka. Hän toimi 80-luvulla Loviisan ydinvoi-

malan pääluottamusmiehenä ja siirtyi Sähköalojen ammattiliiton sopimussihteeriksi 1989. Vuonna 1997 Lyly nousi SAK:laisen Sähköalojen ammattiliiton puheenjohtajaksi. SAK:n uusi puheenjohtaja on 56-vuotias ja hänen perheeseensä kuuluu vaimo ja kolme lasta.

SAK:n uuden puheenjohtajan mielestä on oleellista, että erilaisissa toimintaympäristön muutoksissa katsotaan aina huolella, mitkä muutosten vaikutukset ovat tavallisen palkansaajan ja heidän läheistensä elämään.

– Olemme puhuneet paljon siitä, miten Suomi pärjää. Ehkä nyt on aika siirtää katse enemmän tämänkaltaiseen arkisempaan kysymyksenasetteluun. Uskoakseni luonnollinen ammattiyhdistysliikkeen työalue syntyy tämän kysymyksenasettelun vastauksista, Lyly totesi.

Pekka Kainulainen

Kun sanon hep, juostaanko karkuun? Jää lehtiniilot ihmettelemään.

Palkankorotus- neuvotteluille jatkoaika

■ Ilmailualan Unioni ja Palvelu-alojen Toimialaliitto päätyivät 12.5. 2009 siirtämään työehtosopimuksen mahdollisen irtisanomisen ilmoituspäivämäärää syyskuun loppuun.

Muutos antaa palkankorotusneuvotteluille jatkoaikaa, kuitenkin niin, että uudella kirjauksella ei muuteta mahdollisuutta irtisanoa nykyistä työehtosopimusta päättymään alkuperäisen ajankohdan mukaan.

Työehtosopimuksen allekirjoituspöytäkirjan 2. §:n ”Palkankorotukset” kohta ”Palkankorotukset syksyllä 2009” muutettiin seuraavaan muotoon:

Palkankorotukset syyskuun 2009 jälkeen

Osapuolet tarkastelevat toukokuun 2009 aikana sopimuksen tavoitteiden toteutumista sekä arvioitavissa olevia talouden ja työllisyyden näkymiä lentoliikenteen palveluissa.

Arvioinnin perusteella osapuolet neuvottelevat 30.9.2009 mennessä lokakuun 2009 alusta alkavan palkanmaksukauden alusta toteutettavien palkankorotusten tasosta. Samassa yhteydessä voidaan tarkastella edellytyksiä sopimuskauden jatkamiseen 30.4.2010 jälkeiselle ajalle.

Mikäli edellä mainituista palkankorotuksista ei päästä yksimielisyyteen, voi kumpikin osapuoli irtisanoa sopimuksen päättymään 30.9.2009. Irtisanomista koskeva ilmoitus on kirjallisesti toimitettava 30.9.2009 mennessä toiselle sopijaosapuolelle sekä tiedoksi valtakunnansovittelijalle.

Saat parhaat edut. Ja jotain vieläkin arvokkaampaa.

Etuohjelman avainasiakkuudesta on sinulle paljon hyötyä. Paras etusi on henkilökohtainen pankkineuvoja, joka tuntee sinut ja on perillä tavoitteistasi. Avainasiakkuus tuo sinulle myös

muita kullanarvoisia etuja tuotteista ja palveluista. Tule konttoriimme keskustelemaan Etuohjelmaan liittymisestä. Soita 0200 3000 (pvm/mpm) ma–pe 8–20 ja varaa aika.

Teemme sen mahdolliseksi

nordea.fi

Nordea

SAS:n maapalveluliiketoiminta ISS:lle

SAS:in Suomen maapalveluliiketoiminnasta vastaava tytäryhtiö SGS Finland siirtyy 1.6.2009 tehdyllä liikkeenluovutus-sopimuksella ISS Palveluille. Koko SGS Finlandin henkilökunta, yhteensä 334 henkilöä, siirtyy ISS Palveluihin ns. vanhoina työntekijöinä. Liiketoiminta siirtyy ISS:lle heinäkuun alussa.

■ Sopimuksen myötä ISS Palvelut tuottaa jatkossa Blue1:n ja SAS:n tarvitsemia maapalveluita Suomessa.

ISS:llä on pitkä ja laaja kokemus lentokenttäympäristöstä sekä palvelu- ja henkilöstöprosessien johtamisesta ja siten erinomaiset mahdollisuudet maapalveluliiketoiminnan kehittämiseen.

– Arvostamme suuresti SGS:n henkilöstön erityisosaamista. SGS:n liiketoiminta tuo uuden tärkeän täyden-

nyksen ISS:n palveluvalikoimaan Suomessa, sanoo johtaja **Mika Martola** ISS Palveluista.

SGS Finland on Suomen toiseksi suurin ilmailuliikenteelle maapalveluita tarjoava yritys. Henkilöstöstä reilut 250 työskentelee Helsinki-Vantaan lentoasemalla ja loput viidellä muulla lentoasemalla eri puolilla maata. SGS Finland tarjoaa mm. lähtöselvitys- ja lähtöporttitoimintoja, lipputoimisto-

ja loungepalveluita, matkatavarankäsittelypalveluita, koneiden lastaus- ja purkutoimintoja sekä aircraft servicing-palveluita. SGS Finlandin liikevaihto on noin 20 miljoonaa euroa.

ISS Palvelut Oy palveluratkaisut koostuvat mm. rakennuttamisesta, siivouksesta, kiinteistönhoidosta, toimituspalveluista, turvallisuuspalveluista, ruokailupalveluista ja teknisistä palveluista. ISS:ssä työskentelee noin 12 000 ammattilaista ja palveluverkosto kattaa koko maan. ISS Palveluiden liikevaihto vuonna 2008 oli 472 miljoonaa euroa. ISS Palvelut Oy on osa kansainvälistä, 50 maassa toimivaa, ISS-konsernia.

Lähde: www.iss.fi

SAK:n Lyly kutsuu prekariaatin linjaamaan pätkätyöläisten edunvalvontaa

■ SAK:n tuore puheenjohtaja **Lauri Lyly** kutsuu ns. prekariaatin edustajat mukaan linjaamaan yhdessä SAK:n kanssa pätkätyöntekijöiden edunvalvontaa.

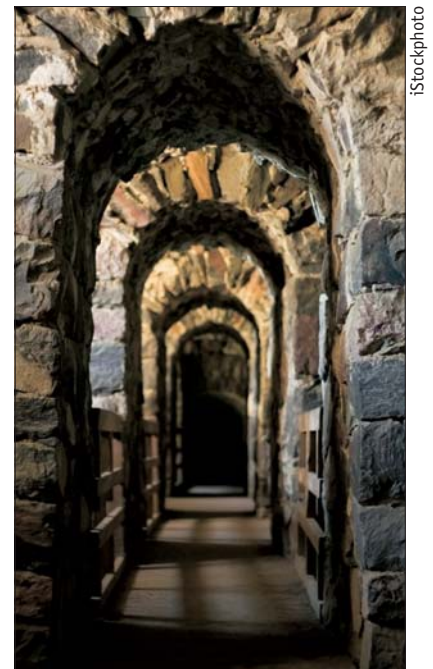
– Työelämän muutos sekä työn tekemisen ja teettämisen uudet tavat aiheuttavat epävarmuutta työelämässä. Se edellyttää pätkätyöntekijöiden aseman nostamista entistä vahvemmin esille ja yhteistyötä eri tahojen kanssa työelämän turvattomuuden poistamiseksi, sanoi SAK:n puheenjohtaja Lauri Lyly linjatessaan SAK:laisen ay-liikkeen tulevaisuutta.

– SAK:laisen ammattiyhdistysliikkeen tavoitteena on ollut estää epätyypilliseksi kutsuttujen työsuhteiden vakiintuminen työelämässä. Olemme

pitäneet tärkeänä, että ihmiset voisivat työskennellä vakituisissa ja koko-aikaisissa työsuhteissa. Eikä se mikään huono tavoite ole, Lyly totesi.

– SAK:n tavoitteena on taata kaikille kunnollinen ja mielekäs työ, jolla elää. Se vastannee myös prekariaatin toiveita. Pätkätyöntekijöiden toimeentulon turvaamiseksi ammattiyhdistysliike on ajanut mm. pätkätyöntekijöiden työttömyysturvan parantamista, palkkaverotuksen keventämistä pienituloisilta, lisää työmahdollisuuksia ns. poolimallin avulla ja osittaisen hoitorahan korottamista. Yhteistyössä prekariaatin kanssa voimme löytää uusia aloitteita ja linjauksia pätkätyöntekijöiden aseman kohentamiseksi.

SAK/viestintä

Valoa tunnelin päässä? Pätkätyöläisen asemaa pyritään kohentamaan.

Työehtosopimus ruotsiksi ja englanniksi

Ilmailualan yleissitovasta työehtosopimuksesta löytyy liiton kotisivuilta ruotsinkielinen ja englanninkielinen käännös. Sopimukset löytyvät samasta kohdasta kuin suomenkielinen työehtosopimus, eli www.iau.fi sivun vasemman reunan valikosta kohdasta: Työehtosopimukset.

Tietoa työpaikkasi yt-neuvotteluista

Viimeisen yhdeksän kuukauden aikana on ilmailualalla käyty yt-neuvotteluita lähes kaikissa yrityksissä. Useassa yrityksessä on menossa jo toinen neuvottelukierros.

■ Neuvotteluista tiedottaminen on liiton piirissä hoidettu pääasiassa neljällä tavalla. Luottamushenkilöt ovat kertoneet neuvotteluiden kulusta suullisesti tai kirjallisten tiedotteiden avulla. Ammattiosastot ovat järjestäneet tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia. Uutiskirje Jäsenille -tiedotteilla on liitosta tiedotettu koko jäsenistölle neuvotteluiden etenemisestä.

Liiton lehdessä ei yt-neuvotteluista voida juurikaan kertoa leh-

den harvan ilmestymisaikataulun takia. Liiton kotisivutkaan eivät ole paras kanava yrityskohtaiseen tiedottamiseen.

Tietoa oman yrityksen neuvottelutilanteesta saa suoraan luottamushenkilöiltä, sekä seuraamalla työnantajan tiedottamista. Kirjautumalla liiton jäsensivuille voi lukea liiton- tai luottamushenkilöiden tiedotteita. Jäsensivut löytyvät osoitteesta www.iau.fi ja kirjautumisohjeet sivun oikeasta yläkulmasta.

Ilmailulaitos Finavia yhtiöitetään

Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi liikenne- ja viestintäministeriön ehdotusta Ilmailulaitos Finavian yhtiöittämisestä 1.1.2010 alkaen.

■ Ilmailulaitoksen nykyiset liiketoiminnot siirretään sellaisenaan perustettavalle osakeyhtiölle, joka on kokonaan valtion omistama.

Perustettavan osakeyhtiön hallinnassa on Suomen lentoasemaverkon perusinfrastruktuuri ja lennonvarmistuspalvelujen tarjonta.

Yhtiöittämisen yhteydessä Ilmailulaitoksen palveluksessa 31.12.2009 oleva henkilöstö siirtyy perustetta-

van osakeyhtiön palvelukseen entisin ehdoin. Ilmailulaitokseen virkasuhteessa olevien työntekijöiden virat muutetaan työsuhteisiksi yhtiöittämislain mukaisesti. Siirtyvän henkilöstön eläketurvan nykyinen taso säilyy ja lisäeläketurva rahoitetaan perustettavan yhtiön taseen kautta. Yhtiöittäminen ei vaikuta Ilmailulaitoksessa meneillään oleviin sopeuttamistoimiin.

Jo yli 500 000 työturvallisuuskorttia

■ Suomessa on suoritettu jo yli 500 000 työturvallisuuskorttia.

Työturvallisuuskortti on osoitus siitä, että sen haltija on saanut päivän pituisen peruskoulutuksen työsuojelun yleisistä periaatteista, vaarojen tunnistamisesta ja riskien hallinnasta. Yritykset ovat saaneet merkittäviä tuloksia työturvallisuuskortin avulla tapaturmien torjunnassa.

– Seitsemän vuoden aikana siitä on tullut osa yritysten turvallisuusjohtamista etenkin yhteisillä työpaikoilla, kertoo asiantuntija Jukka Mäkeläinen Työturvallisuuskeskuksesta, TTK:sta.

Globaalitaloutta säästämässä

Finnair on joutunut markkinoiden myrskyn silmään, josta se arvioi selviytyvänsä kohtuullisin kolauksin ainoastaan säästämällä. Suuria säästökohteita on kaksi – globaali talous ja työvoimakustannukset.

Talouden riippuvuudet

Kun talouden pitoaan tiukentavat yritykset ja yksityiset ihmiset säästävät leikkaamalla matkustuskulujaan, leikatuksi tulevat myös lentoyhtiöiden tulot. On lentoyhtiöiden vuoro säästää. Säästösaksien nopea siirtyminen kädestä toiseen puhuu karua kieltä. Globaalitalouden tai edes yksittäisen kansantalouden lamaan ja joukkotyöttömyyteen säästäminen on väärä lääke, se leikkaa kokonaisuksyntää.

Markkinavoiimien voimattomuus katkaista säästöalttiudesta johtuva kokonaisuksynnän syöksy on saanut eri maiden hallitukset toimimaan. Kansalliset talouden elvytyspaketit ovat olleet mittavia. Jopa niin mittavia, ja keinoil-tansa sellaisia, että globalisaation aikakauden on epäilty jäävän lyhyeksi. Protektionismi herää horroksestaan.

Kansallisia etuja suojelevan protektionismin kasvu Euroopassa on kytköksissä isänmaallisen oikeiston nousuun. Eurooppalaisista lentoyhtiöistä protektionismin leimaa on vahvimmin löytö Alitalian kylkeen. Demokraattisissa vaaleissa valtaan nousseen pääministeri **Silvio Berlusconi**n otaksutaan kuitanneen yhtiön jättivelat pitääkseen yhtiön omistuksen italialaisissa käsissä. Finnair laskee kuuluvansa häviäjiin, jos protektionismi leviää laajemmin kansainväliselle toimialalle. Yhtiö on useaan otteeseen alleviivannut, että valtioenemmistöisen omistajarakenteen ei tule vaikuttaa pörssi-yhtiön toiminn-

nan peruseriaatteisiin. Finnairin on selviydyttävä kilpailusta markkinoiden ehdoilla.

Finnairin tavoitteen säästää toimiala poliittisten päättäjien protektionismilta ymmärtää helpoimmin, jos vertaa Suomen väestömäärän ja Finnairin matkustajamäärän suhteita. Finnair ei olisi koskaan kasvanut nykyisiin mittasuhteisiinsa tyydyttämällä ainoastaan kansallisen matkustustarpeen. Lentoliikenteen vapauttaminen kansainväliselle kilpailulle sekä valtion tukien tiukka sääntely ja valvominen ovat mahdollistaneet kasvun. Menestyksen myötä yhtiö on sekä suoraan että välillisesti työllistänyt paljon suuremman määrän työntekijöitä kuin toisenlaisessa toimintaympäristössä olisi ollut mahdollista.

Pelastusrengas

Nyt Finnair on joutunut markkinoiden myrskyn silmään, jossa pelastusrengasta tavoitellaan henkilöstön suunnalta. Finnairin vaatimus markkinoiden ehdoilla toimimisesta sulkee traagisesti, mutta myös ehdottaman loogisesti, kansallisen lentoyhtiön kansallisten elvytyspakkettien ulkopuolelle.

Finnairin selviytymisstrategia on säästää työvoimakustannuksista. Syksyllä yhtiö esitti henkilöstöjärjestöilleen joko 5 prosentin leikkausta palkkoihin tai luopumista jo sovituista palkkoro-tuksista. Finnairin maksamat palkat jäivät kuitenkin syksyllä leikkaamatta

henkilöstöjärjestöjen kieltäytyttyä ajatuksesta ja säästöt toteutettiin muilla keinoin.

Vaikka menneisyyden vaihtoehtoinen tulevaisuus jää aina täsmällisesti todentamatta, tässä kohtaa on kuitenkin erityinen syy pohtia, mikä olisi nyt toisin, jos Finnairin henkilöstöjärjestöt olisivat viime syksynä hyväksyneet konsernin säästöesityksen? Säästövaihtoehdot ovat jälleen henkilöstöjärjestöjen arvioitavana, mutta summa on liki kolminkertaistunut. Tällä erää Finnair tavoittelee työvoimakustannuksistaan lähes 70 miljoonan euron säästösummaa viime syksyn 25 miljoonan euron säästön päälle.

Nopeasti analysoiden henkilöstöjärjestöjen syksyn kielteiseen kantaan liittyy paradoksi, onnellinen tai onneton – miten asiaan suhtautuu. Kiistatonta nimittäin on, että jos 25 miljoonan euron säästö olisi toteutettu syksyllä palkkoja leikkaamalla, uudelle säästösopimukselle ei olisi enää sijaa. Kriisivalmiuden nimissä sovittu elvytysvara olisi tullut käytettyä laskusuhdanteen alkupäässä, aivan liian aikaisin talouden suhdannekuopan syvyyteen ja pituuteen nähden. Yhtiön vaihtoehtot olisivat kutistuneet ennen aikojaan jo palkanalennuksin säästöihin sitoutuneen henkilökunnan vähentämiseen. Uusille, huomattavasti suuremmille säästöille olisi liki mahdotonta hakea ymmärrystä. Vaikeaa se on nytkin.

Matti Haupt, Kohottava voima, 1962, Telakanpuistikko, Eira, Telakkakadun ja Merimiehenkadun risteys. Kuva, Juhani Haapasaari.

Epävarmuustekijät

Vapaaehtoisten ja määräaikaisten säästötoimien hyväksymisen ensimmäinen kynnyks on keskinäisen solidaarisuuden löytyminen. Mikäli sitä ei ole, asetus on mahdoton. Yksilökeskeisyyteen kurjuuden jakaminen ei kuulu. Jos solidaarisuuden kynnyks ylittyy, vapaaehtoisten ja määräaikaisten säästötoi-

mien vastapainoksi vaakakuppiin on voitava asettaa olemassa olevien työpaikkojen säilyminen.

Työpaikkatakuiden vaatimus on työnantajalle kova – yhtä kova kuin on jo edellä esitetty vapaaehtoisten säästötoimien riittämättömyyden kauhuskenaario työntekijöille. Seuraava kysymys kuuluukin, onko kynnyks molem-

minpuoliseen riskinottoon millään tavoin madallettavissa. Epävarmoista muuttujista tässä yhtälössä ei ole pulaa, mutta jos epävarmojen muuttujien joukossa on myös keskinäinen epäluottamus, koko yhtälö on kadonnut.

JUHANI HAAPASAARI
IAU:n puheenjohtaja

Markus Berg

Työturvallisuuden tasoluokitukset jaettiin

Finnairin tekniikka menestyi erinomaisesti

■ Nolla tapaturmaa -foorumi on suomalaisten työpaikkojen verkosto, jonka tavoitteena on nolla tapaturmaa -ajattelun edistäminen ja työturvallisuuden jatkuva kehittäminen. Foorumi on toiminut yli viiden vuoden ajan. Siihen kuuluu yli 200 työpaikkaa ja niiden 250 000 työntekijää.

Positiivista kannustusta

Nolla tapaturmaa -foorumi myöntää vuosittain tasoluokituksia jäsenyöpai-

koille, jotka ovat menestyksellisesti edistäneet työpaikkansa työturvallisuutta.

Tasoluokitusta myönnettäessä tarkastellaan mm. työpaikan työtapaturmataajuutta ja tapaturmien vakavuutta. Lisäksi edellytetään, että työtapaturmien tutkinta ja vaaratilanteiden ilmoitusmenettely ovat kunnossa. Tasoluokituksen tarkoituksena on toimia työpaikkojen apuna turvallisuustason kehityksen seurannassa ja kannustaa työpaikkoja pyrkimään kohti nollaa tapaturmaa.

Toukokuussa jaettujen tasoluokitus-ten mukaan ylsi ensimmäiselle tasolle "Maailman kärjessä" 14 yritystä, "Kohti maailman kärkeä" 6 yritystä ja "Suuntana maailman kärki" 4 yritystä, joista yksi oli Finnairin tekniikka. Tasoluokituks-
tukset ovat luettavissa Työterveyslaitoksen tiedotesivuilta.

Panostuksia turvallisuuteen

Finnairin tekniikassa on muutaman viimeisen vuoden aikana panostettu

◀ **Turvallisuuteen on kiinnitetty paljon huomiota, kuvassa Kimmo Soini levytyöosastolla.**

työturvallisuuteen. Tulokset alkavat näkyä nyt saadun tunnustuksen lisäksi monella muulla tavalla.

OKAY -lehdessä 5/2009 tekniikan johtaja **Kimmo Soini** kirjoittaa pääkirjoituksessa:

”Uskon itse siihen, että hyvä työilmapiiri on edellytys kilpailukykyisen tuottavuuden saavuttamiseen. Esi-
miestoiminta on yksi työilmapiiriin oleellisesti vaikuttavista tekijöistä. Tekniikassa on viety läpi puolentoista vuoden ohjelma, johon kaikki esimiehet osallistuivat ja jonka tuloksetkin jo selkeästi näkyvät”.

Esimiesten koulutuksella voidaan todella vaikuttaa työilmapiiriin ja ihmisten jaksamiseen. Se vaikuttaa myös osaltaan työturvallisuuden työpaikalla.

Soini jatkaa:

”Toinen asia, jonka haluan nostaa esiin, on työturvallisuus. Vanha laatu-
tekniikan oppi on tehdä työ kerralla kuntoon. Tämä taas edellyttää, että se tehdään asiallisilla työvälineillä ja tehtävän edellyttämien suojaimien käyttäen. Turvallinen työyhteisö on myös tuottava. Tästä syystä Tekniikassa edellytetään, että jokainen työntekijä suorittaa työturvallisuuskortin, jonka minäkin sain pari kuukautta sitten. Työsuojeluvaltuutettumme tekevät yhdessä linjaorganisaation kanssa hienoa yhteistyötä ja sen seurauksena on sadan tapaturmattoman päivän kahveja juotu jo monissa työpisteissä. Ensimmäinen vuosijuhlakin on jo pidetty!”

Finnairin tekniikan johdon ja koko henkilökunnan ponnistelu työturvallisuuden eteen näkyy käytännön tuloksina, joten Nolla tapaturmaa -foorumilta saatu tunnustus on varmasti aiheellinen.

PEKKA KAINULAINEN

Suomessa työturvallisuus on sijalla 17 työpaikkojen arvomaailmassa

■ Eräs Suomessa asuva ja työskentelevä yhdysvaltalainen tuttuani sanoi kerran: ”Yhdysvalloissa työpaikalla työturvallisuus on numero ykkönen, täällä Suomessa sillä asialla ei ole niin suurta väliä, työpaikkojen arvomaailmassa työturvallisuus taitaa olla sijalla 17.”

Väite sai minut, Suomalaisen työpaikan työsuojeluorganisaation jäsenen, hieman hätkähtämään, – Onko asia todellakin kuten ystäväni väittää?

Tämän keskustelun jälkeen lomamatkallani suoraan sanottuna kytäsin New Yorkissa työtä tekevien ihmisten riskikäyttäytymistä.

Neljän päivän jälkeen myönsin tapioni: ainakaan New Yorkissa työtä tekevät ihmiset eivät ota turhia riskejä.

En ole ikinä nähnyt Suomessa tilannetta, jossa nojatikkailta työskentelevä ihminen käyttäisi turvavaljaita, mutta New Yorkissa asia oli juuri niin.

Henkilönostimissa työtä tekevät ihmiset käyttivät turvavaljaita, myös saksilavanostimissa.

Eilen katselin ohi ajaessani Koivukylän City-marketin työmaata. Puominosturin korista kurottelevalla rakennusmiehellä ei todellakaan ollut minkään-

laisia turvavaljaita koriin kiinnitettynä, vaikka Suomen laki niin vaatiikin.

New Yorkissa työmaat oli rajattu aidoilla muusta liikenteestä. Aidoissa oli kyltti, jossa luki: ”Jos näet työmaalla turvatonta toimintaa, soita nimetön vihje puhelinnumeroon 333”.

Minne puhelu sitten menee, ja mitä sitten tapahtuu, en tiedä. Ehkä paikalle ryynnistää paikallinen työsuojelutarkastaja, joka todettuaan työmaan puutteet, pistää työt seis. Vai lohkeaisiko työmaan mestarille muhkea sakko?

Joka tapauksessa pelote toimii, työmaat toimivat hienosti.

Suomalaisen rakennustyömaan rajat on useimmiten myös aidattu. Vihje-numeroa työsuojelupiiriin niissä ei kylläkään roiku, ja vaikka roikkuisikin, olisiko siellä ketään joka paikalle ennättäisi. Työsuojelutarkastajia on kuulemma Suomessa niin vähän, että he ehtivät käymään työpaikoilla keskimäärin kerran kahdeksassa vuodessa.

Eli, jos luulet nähneesi omalla työpaikallasi työsuojelutarkastajan, olet väärässä. Hän oli huolto liikkeen putkitai sähkömies.

teksti ja kuva: MARKUS BERG

Bussi New Yorkissa: ”Turvallisuus on tavoitteemme, soita ja kerro näkemyksesi toiminnastamme.”

Rahdin valtakunnassa

Lentorahti toimii usein ilmapuntarina lentoliikenteen taloudellisen kannattavuuden kehitystä seurattessa. Niin tälläkin kertaa. Maailmanlaajuisen taantuman päästyä vauhtiin loppuvuonna, sitä ennakoi lentorahdin notkahdus alkusyksystä. Tilanne kehittyi nopeasti epäsuotuisaan suuntaan, vaikka koko vuoden tulos jäikin tanakasti plussalle. Haastattelimme Finnair Cargo Terminal Operations Oy:n tuoreita edunvalvoja tämän, ja muidenkin asioiden tiimoilta.

■ **Pasi Ahola** on Finnairin rahtiin tam-mikuussa valittu tuore IAU:n pääluottamusmies. Alun perin Rovaniemeltä kotoisin oleva Pasi muutti varsinaisen koulutuksensa mukaisesti muurarin töihin pääkaupunkiseudulle. Työhistoriaan kuuluvat myös myyntityö ja maa-hantuonti. Viimeiset seitsemän vuotta hän on työskennellyt monipuolisesti rahtimiehen töissä, aina pallettien ja konttien kokoamisesta rahdin asiak-kaille luovuttajan toimeen asti.

Vapaa-ajan ongelmien syntymisen estävät tehokkaasti perhe, sekä liikun-

nalliset harrastukset kuten vaeltaminen ja pyöräily. Niin työ, koti kuin vapaa-ajan liikuntakin sujuvat huomattavasti kevyemmin, kun piipahtaa myös silloin tällöin kuntosalilla tai uimassa. Mat-kustusmieltymyksiä udeltaessa Pasi vastasi olevansa ennemminkin Keski-Eurooppaan suuntautuvien kaupunkilomien, kuin kaukomaiden hiekkaran-tojen ystävä.

Syvään päähän

Ryhtyessään pääluottamusmieheksi ei Pasi odottanut mikään pehmeä lasku

uusiin tehtäviin. Pitkin kevättä ajasta on leijonan osan haukannut yt-neu-vottelujen päätösten aiheuttama jäl-kipuinti. Työehtosopimustulkintojen tekeminen vähäisellä kokemuksella on haastavaa hommaa. On ollut tarpeen tutustua aiempiin. Tehtävää ei millään muotoa helpota työnantajan silloin täl-löin pintaan nouseva halu vetää mutkat suoriksi, ja ohittaa neuvottelujärjestys direktio-oikeudellaan. Pään kylmänä pitäminen on suositeltavaa molemmille osapuolille vaikeista ajoista huolimatta. Valtaosin tämä toki onnistuu.

Toisaalta pääluottamusmiehen teh-tävän monipuolisuus on yllättänyt Pasiin myönteisesti. Se antaa uuden-laisen laajemman näkökulman työelä-män perusteisiin. Pääluottamusmies pystyy myös aidosti vaikuttamaan moniin asioihin, kun ei anna turhau-tumisen hiipiä mieleensä. Parhaassa tapauksessa kehittyvät niin olosuhteet kuin mieskin.

Ponnahduslaudalle

Toni Jokinen on nuoresta iästään huo-limatta ehtinyt työskennellä lento-aseamalla jo yhdeksän vuotta. Ensimmäisen edesmenneen Nurminen Ground Ser-vicesin palveluksessa, ja vuodesta 2003 Finnairin rahdissa. Hän tuli rahdin työ-suojeluvaltuutetuksi yllättäen kuluvan vuoden alussa, varsinaisen valtuutetun tultua siirretyksi Northport Oy:n lei-piin. Aivan pystymetsästä hän ei teh-tävään kuitenkaan ryhtynyt, sillä vara-

Pasi Ahola

Toni Jokinen

valtuutetun pesti oli jatkunut jo vuoden 2008.

Keravalla asuva Toni viihtyy vapaalla ollessaan luonnon helmassa. Harrastuksista rakkaimpia ovat metsästäys ja kalastus. Aikaa kuluu mökillä rattoisasti, toki joskus on rentouttavaa pyyhkiä koti-Suomen tomut jaloista ja suunnata retkelle reippaalle. Kaukomaat kiehtovat, mutta lyhyempi veto Eurooppaankin tulee kysymykseen.

Eteenpäin kerien

Alkuvuosi on Tonin kuvailun perusteella ollut rahdissa vähintäänkin mielenkiintoinen. Muutokset omissa tehtävissä tulivat niin nopeasti, että etukäteisvalmistautumiselle ei juuri jäänyt aikaa. Myönteistä Tonin mielestä ovat olleet kontaktit, joita hän on luonut tutustuttuaan muiden työpaikkojen edunvalvojiin sekä liiton organisaatioon. Luonnollisesti tärkein keskustelukumppani ja läheisin vertaistuki on ollut samoihin aikoihin pestinsä aloittanut pääluottamusmies Ahola.

Työsuojelun tila yleensä rahdissa on melko hyvä. Tästä Toni jakaa kiitosta edeltäjilleen. Suurimpana huolena Toni näkee vaikeiden aikojen henkilöstöpolitiikan matkaan saattaman työssä jaksamisen ja yleisen työilmapiirin huononemisen. Epävarmuus leijuu ankeana koko organisaation yllä. Tyypillistä tälle ahdistavalle ilmiölle on, että se syntyy organisaatiossa hyvin nopeasti, mutta poistuu hitaasti. Työhyvinvointia edistämällä aikaansaatuun säästöjen absoluuttista euro-määrää, esimerkiksi sairauspoissaolojen vähentymisenä tai työsuorituksen kohentumisena, on vaikea osoittaa. Ilmeisesti tästä syystä se konstina ei yleensä kelpaa säästötoimeksi. Tai sitten siitä syystä, että se on kaikille osapuolille pitkäkestoisempi ja vaativampi prosessi kuin lyhyet yt-neuvottelut.

JM KOSKINEN

Arto Kujala

Lomasta on oikeus nauttia terveenä!

Vuosiloma ja työkyvyttömyys

KYSYMYKSET

Meneekö loma niin sanotusti hukkaan, jos sattuu sairastamaan samaan aikaan?

VASTAUS

Vastaus kysymykseesi löytyy suoraan vuosilomalain 25 ja 26 pykälästä:

25 §. Työkyvyttömyys

vuosiloman alkaessa ja aikana

Jos työntekijä on vuosilomansa tai sen osan alkaessa synnytyksen, sairauden tai tapaturman vuoksi työkyvyttömä, loma on työntekijän pyynnöstä siirrettävä myöhempään ajankohtaan. Työntekijällä on pyynnöstään oikeus loman tai sen osan siirtämiseen myös, jos tiedetään, että työntekijä joutuu lomansa aikana sellaiseen sairaanhoitoon tai muuhun siihen rinnastettavaan hoitoon, jonka aikana hän on työkyvyttömä.

Jos synnytyksestä, sairaudesta tai tapaturmasta johtuva työkyvyttömyys alkaa vuosiloman tai sen osan aikana ja jatkuu yhtäjaksoisesti yli seitsemän kalenteripäivää, tämän ajan ylittävää osaa samalle vuosilomajaksolle ajoittuvasta työkyvyttömyysajasta ei pidetä vuosilomana,

jos työntekijä pyytää sitä ilman aiheutonta viivytystä.

Työntekijän on työnantajan pyynnöstä esitettävä luotettava selvitys työkyvyttömyydestään.

26 §. Työkyvyttömyyden vuoksi siirretyn vuosiloman ajankohta

Edellä 25 §:ssä säädetyllä perusteella siirretty kesäloma on annettava lomakaudella ja talviloma ennen seuraavan lomakauden alkua. Jos loman antaminen tällä tavalla ei ole mahdollista, siirretty kesäloma voidaan antaa lomakauden jälkeen saman kalenterivuoden aikana ja talviloma seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä. Jos loman antaminen ei työkyvyttömyyden jatkumisen vuoksi ole edellä tarkoitetuilla tavoin mahdollista, saamatta jäänyt loma korvataan 17 §:ssä tarkoitetulla lomakorvauksella.

Työnantajan on ilmoitettava siirretyn loman ajankohta kahta viikkoa tai, jos tämä ei ole mahdollista, viimeistään viikkoa ennen loman alkamista.”

ARTO KUJALA
sopimussihteeri

OSA 9.

JUMALTEN
SUOSIKKI

tekstit JM KOSKINEN, kuvitus SANNA KALLIO

Maahanmuuttoviranomaiset olivat ymmällään Southamptonin satamassa 1962 joulukuussa. Ranskasta oli saapunut ilmeisen päihtynyt ja ruokkoamaton nuoripari ilman työlupaa. Nainen puheliaampana yritti vakuuttaa kyseessä olevan merkittävän Suomalaisen runoilijan, joka on saapunut maahan kääntämään **James Joycen** lähes mahdottomaksi tiedettyä *Ulysses*-klassikkoa. Itse runoilijan puheesta oli vaikeata päätellä mitä kieltä se oli, mutta ainakaan englantia se ei ollut. Mistäpä säntilliset virkamiehet olisivat oivaltaneet, että kaunokirjallisuuden kääntäjälle on tärkeintä hallita se kieli johon hän alkutekstiä tulkitsee. Suomenkielen ongelmat olivat runoilija **Pentti Saarikosken** elämässä niitä, jotka hän yleensä onnistui ratkomaan.

■ Liiketoimissaan ja avioliitossaan epäonnistunut **Simo Saarikoski** muutti 30-luvun taitteessa pois Helsingin hokutuksista Impilahden Pitkärantaan nykyisen itärajan taakse. Norjalaisen Diesen Wood Copanyn palveluksessa hän tapasi konttoristi **Elli Snellmanin**, jonka kanssa solmi avioliiton 1934. Tästä avioliitosta syntyi neljä lasta **Ismo** (-35), **Pentti** (-37), **Sirkka** (-39) ja **Inkeri** (-43). Simo Saarikoski oli kirjallisesti kunnianhimoinen entinen heimosoturi, jota Karjalan laulumaa-romantiikka elähdytti. Sota kuitenkin sekoitti suunnitelmat ja isän astuessa takaisin palvelukseen muu perhe pendelöi turvaan sukulaisten luokse ruotsiin, ja kun olosuhteet sen sallivat Helsinkiin. Karjalaisuuden vaikutuksena runoilija Pentti Saarikosken tarttui äidin käyttämä murteellinen joustava kieli, joka

sai hänen myöhäistuotannossaan yhä enemmän sijaa. Sukupolvisotaansa käynyt nuori runoilija puolestaan katsoi Pitkärantaa hiukan toisin nimittäen sitä korveksi, jonne ei kesälläkään pääse kuin reellä.

Norssi ja muut kalasymbolit

Saarikosken koulunkäynti alkoi hapa-roiden Tehtaankadun kansakoulussa. Sotalapsuus Ruotsissa ja vaaran vuosien yleinen turvattomuuden tunne vaikuttivat mykistävästi herkkään lapseen. Pian hän pääsi kuitenkin jyvälle. Kun hän kymmenvuotiaana pyrki ja pääsi Helsingin Normaaliylyseoon, norssiin, oli ryhti ja tahti jo toinen. Koti oli kilpailuhenkkinen ja luterilaisella, hiukan ikävällä, tavalla syvästi uskonnollinen. Edistysellinen opetus antiikin klassikoineen

Tämä maailma on yhtä hautausmaata
hyvästijättöä ja viimeisenä
lähden minä jolle ei ole ketään
jättämässä hyvästejä.

Hämärän tanssit (1983)

yhtäällä, ja seurakunta sekä partio toisaalla, repivät nuoren Saarikosken persoonallisuutta eri suuntiin. Vakavasta pojasta vapautui koulun toveripiirin, kuten **Anto Leikolan**, **Matti Klingenin** ja **Kari Rydmanin**, seurassa klovni, joka kesken jalkapallo-ottelun polvistui kunnioittamaan pallon henkeä, tai kieltäytyi koko hankkeesta vetoamalla siihen, että on musulmaani, eikä harjoita ruumiinliikuntaa. Vakavampaa puolta kaveruudessa edusti ammattimaisen kiinteä suhtautuminen tiede- ja taideharrastukseen.

Koulun lähestyessä loppuaan alkoi käydä yhä selvemmäksi, että maailmallisuus oli viemässä nuorukaisen. Käytös koulussa, kotona ja seurakunnassa alkoi muuttua yhä provokatiivisemmaksi. Saarikoski pakeni äitinsä takki nurinpäin päällään kaduille pelleilemään.

Kuten myöhemminkin, hän sai selittämättömien hurmurintaitojensa ansiosta kaiken kohelluksensa anteeksi. Samaan aikaan täyttyivät vihkot yhä huolellisemmin viimeistellyistä runoista. Surullisen narrin rooli oli löytymässä. Valmistuttuaan ylioppilaaksi hän siirtyi opiskelemaan Helsingin yliopistoon kreikkaa ja latinaa, vakaana aikomuksenaan olla koskaan valmistumatta.

Kuinka kuva luodaan ja sitä raastetaan

Moderni taide haastoi Suomessa todenteolla perinteisemmän ilmaisun 50-luvun kestäessä. Suomenkielisessä runoudessa sen ensimmäinen todellinen läpimurto oli **Eeva-Liisa Mannerin** *Tämä matka* (1956). Erityisesti kirjakustantamo Otavan ympärille muodostui modernistien piiri, johon kuuluivat muiden muassa **Tuomas Anhava**, **Veijo Meri** ja **Paavo Haavikko**. Tämän seurakunnan hyväksi Saarikoskikin hylkäsi sen perinteisemmän. Hänen esikoisteoksensa, joka on modernismin koruttomien periaatteiden mukaisesti nimetty, *Runoja*, ilmestyi 1958. Myöhemmin samana vuonna ilmestyi lakonista nimilinjaa jatkava *Toisia runoja*. Ensimmäiset kokoelmat ovat monella tapaa raikkainta Saarikoskea. Niiden huolellinen muoto ja yllättävä hiukan humoristinen assosiaatio on kestänyt aikaa hyvin. Tätä ei kuitenkaan kestänyt kauan, jo seuraavissa kokoelmissa *Runot ja Hipponaksin runot* (1959), sekä *Maailmasta* (1961) alkoi mukaan hiipiä Saarikosken myöhemmälle tuotannolle tyypillinen fragmenttisuus, sirpaleinen ja kakofoninen todellisuus. Lopullisen pesäeron puhtaaseen modernismiin teki *Mitä tapahtuu todella?* (1962), joka jäi viimeiseksi yhteistyöksi editorin ja ateljeekriitikon Anhavan kanssa.

Riiviö-Saarikoski pääsi irti Ylioppilaslehden nimimerkki **Nenän** paki-noissa. Nenä parodioi juhlapuhujien kielellä kotia, uskontoa ja isänmaata

herättäen toivottua närää ja vastalauseita. Elettiin myös e-pillerin aiheuttaman seksuaalisen vallankumouksen aikoja, joka oli luonnollisesti kuohuttava ja mieluinen aihe lehden nuorille miehille. Riekkujat riemuitsivat kun yliopiston rehtori **Edwin Linkomies**, latini, entinen pääministeri ja sotasyllisenä tuomittu haukkui pataluhaksi pila-piirtäjä **Marghon** (**Markku Annila**), jonka piirros tiedeuutisessa, joka käsiteli kuun takapuolen valokuvaamista, toi mieleen ennemminkin Venuksen. Häneltä jäi huomaamatta saman lehden pakina, joka oli akrostikon-muotoon laadittu. Tässä muinaisessa sanaleikissä esimerkiksi lauseen aloittavat kirjaimet muodostavat tekstiin upotetun viestin. Nenän viesti oli suunnattu Helsingin Sanomien **Toini Havun** joh-

tamille, vanhoillisille ja enimmäkseen naissukupuoleen kuuluville kirjallisuuskriitikoille, se kuului: Suomalainen mystillinen vittukoulukunta.

Pullon henki, johda sinä meitä

Saarikoski solmi avioliiton **Tuula Unkarin** kanssa samoihin aikoihin kun

Maailmat nousivat syvyydestä
liikkuivat lävitseni särkyivät ---
lähestyin sanojen tajuamista
kunnes käännyn enkä välittänyt niistä
nyt olen täynnä väsymystä
leikit eivät kiinnosta minua
kaikilla piholla lapset ovat ilkeitä
kaikilla piholla sanat vailla merkitystä

Maailmat, kokoelmasta Runoja(1958)

esikoisteos julkaistiin. Syykin oli selvä, toinen ”esikoinen”, nimittäin **Helena Saarikoski** tuli julkisuuteen saman vuoden syksynä. **Juri**, kosmonautti Gagarinin mukaan, syntyi 1961. Huolimatta puolisoiden keskinäisestä rakkaudesta kävi aika pian selväksi, että Saarikoski oli elämänkumppanina mahdoton. Runoilijan leipä oli palasina maailmalla, ja sitä kotoutettaessa oli aivan toisenlainen ravinto etusijalla.

Boheemi elämäntapa kiihtyi. Hän sai **Leena Larjangon** kanssa **Saska** pojan 1963, ja eron tultua lainvoimaiseksi avioitui **Marjukka Melan** kanssa 1964, **Hertta** syntyi samana vuonna. Tässä jo olisi yhdelle miehelle kyllin, mutta Saarikoski oli lisäksi hyvin tuottelias 60-luvun alkupuoliskolla. Hänen puhetekninen **J.D Salinger**-käännöksensä **Sieppari ruispellossa** muutti koko genren. Joycen mahdoton Odyseus kääntyi

1964 ja kokoelmat *Kuljen missä kuljen, Ääneen ja Laulu laululta pois*, näkivät päivänvalon 1965–66. Tämän lisäksi oli paljon muutakin: kollaasi-romaani *Ovat muistojemme lehdet kuolleet*, käännöksiä, artikkeleita, kannanottoja, pitkä oleskelu sekä ulkomailla että Kupittaan mielisairaalaissa.

Aikaa vievää oli myös Saarikosken poliittinen toimeliaisuus. Kun isän kanta oli vakaan aseveli-sosiaalidemokraattinen, ns. Tannerilainen. Poika kurvasi vasemmalta ohi, ryhtyen tulenpalavaksi kommunistiksi. Saarikoski oli kuitenkin ainainen outolintu puolueessa, ja kun häntä ei 1966 eduskunta-vaaleissa valittu, alkoi innostus hiipua.

Se on kauhea kankkunen

Kolmenkymmenen kypsää ikää lähes-tyessään alkoi Saarikoskelle käydä selväksi, että Dorian Grayn muotokuva ei kestäisi ikuisesti. Välittömän avun lähes irtolaiseen elämänmuotoon toi avioituminen **Tuulaliina Setälän** (os.Puuppo, nyk. Waris) kanssa, ja Annan syntyminen 1969. Kamppailu eroon roskalehti-julkisuudesta ja juopottelevasta seurueesta ei tahtonut onnistua kotimaassa. Eikä Saarikoski sitä ehkä tosissaan uskaltanut yrittääkään. Mieltä masensi myös puoleen stalinisoituminen. Prahankävyt kertoi alkavasta talvesta.

Selvinä kausinaan Saarikoski jatkoi kirjallista uurastustaan. Aika Prahassa ja Kirje vaimolleni, tekivät paluun nuoruuden rakkaaseen päiväkirjamuotoon. Ollessaan veljensä vieraana Lontoossa hän ajautui hallusinaatioiden valtaan. Pitkä ja sekava lentomatka, jonka hän teki takaisin Helsinkiin, ei onnistuisi enää nykyisten turvamääräysten vallitessa. Hesperian sairaalaan saapumiseen liittyy anekdootti sisäänkirjautumisesta, sillä vaimon lisäksi saattajina toimineet **Hannu Salama** ja **Jorma Oja-harju**, olivat tulla hoitoonohjatuiksi katatoniseen tilaan vaipuneen Saarikosken sijasta.

Ari Miettinen

Liisankadulla samassa talossa kuin Matti Makkosen ruumisarkkuliike on mun koti ja muijan koti ja IAU:n toimistokin oli ennen.

Toipilaana ollessaan Saarikoski jatkoi säälimätöntä työtahtiaan. Käännöslistalle tuli taas vanhaa kirjallisuutta *Matteuksen Evankeliumi*, sekä kreikkalaiset **Sapfo** ja vähän myöhemmin **Homeroksen** *Odyseus*. Runokokoelmia ilmestyi vuosikymmenen taitteen molemmin puolin neljä.

Du gamla, du Mia

Saarikosken yritys karata Helsingin humusta maaseudulle päättyi yhtä heikoin tuloksin kuin isän vastaava neljäkymmentä vuotta aiemmin. Kerava, vaikka olikin kauempana kuin nykyisin, ei ollut riittävän kaukana. Yritys raitistua ei päättynyt sen paremmin. Tuulaliina Waris on muistelmakirjas-

saan kuvannut viimeisen yhteisen vuoden toivottoman perhehelvetin, josta ei osallistujilla tuntunut olevan kuin lopullinen ulospääsytie. Tähän kaaokseen porhalsi norjalainen puhuri, Ruotsissa asuva **Mia Berner**. Hän pelasti ilmeisesti molemmat viedessään runoilijan mukanaan. Suomen vaikutuksesta vapaana Saarikoski nousi kanveesista vielä kerran. Ruotsinvuosina syntynyt Tiarnia-sarja, erityisesti sen viimeinen osa *Hämärän tanssit* (1983) on Saarikosken tuotannon kärkeä.

Mutta vaikka suden kuinka syötät, aina se metsään päin tähyilee. Saarikoski jatkoi kynttilänsä polttamista molemmista päistä, ja keskeltä, viimeisinä vuosinaanakin. Erityisen kuluttavia olivat vähemmän lönrotilaissa hen-

gessä tehdyt kielenkeruumatkat Suomeen, jossa vanhat vainoajat odottivat. Tällaisella retkellä Kuhmoon Saarikoski kuoli vain 45-vuotiaana. Hänet on haudattu Uuden Valamon luostarin hautausmaalle.

P.S Pentti Saarikoski ja **Jim Morrison**, aikalaiset. Nuorisoradikalismien kapi-nakenraalit, jotka tekivät selvää jälkeä pikkuporvarillisesta moraalista. Molempien hautapaikoista on tullut pyhiinvaelluskohde niille, jotka tietävät, että: No one here gets out alive, tai, elämä on ihmiselle annettu, jotta hän tarkoin harkitsisi, missä asennossa haluaa olla kuollut. Toisinaan tuntuu, että molemmille olisi käyttöä tässä jargoniksi kangistuneessa maailmassa.

HÄMÄRÄN TANSSIT

■ *Hämärän tanssit* on Saarikosken viimeinen runoteos. Se ilmestyi runoilijan kuolinvuonna ja täydentää hänen ruotsinkautensa runokokoelmien tanssi-trilogian, jonka muut osat ovat *Tanssilattia* vuorella (1977) ja *Tanssiinkutsu* (1980).

Teos on rakenteeltaan pikemminkin yksi pitkä proosaruno, tai sikermä toisiinsa väljällä kehyskertomuksella liitettyjä aiheita, kuin mikään kokoelma. Pääosassa on kertoja, jota tyttö, kaunis kuin voikukka, opastaa retkelle jättämään hyvästejä politiikalle ja filosofi-alle, jotka katkeavat kuin kuivat oksat.

Hämärän tansseissa on, ilman runoilijan elämäntapaan liittyvää jälkiviisauttakin, voimakas luopumisen tunnelma. Yhteiskunnallisten kannanottojen sävy on muuttunut. Teorian ja valtion rakentaminen ei ole enää ajankohtaista. Lainsuojaton runoilija tuntee modernin maailman holhoavana niskassaan. Urbaani ympäristö on vaihtunut maaseuduksi. Kommunismin karvanaamoihin viitataan vain ohimennen.

Henkilögalleriassa heidät ovat korvanneet nuoruuden Kreikkalaiset klassikot ja pihanpiiriin eläimet.

Saarikoski etsi koko elämänsä kiihkeästi ryhmää, johon kiinnittyä. Lap-sena sen muodosti seurakunta, nuorena koulutoverit, sitten modernistit ja noin kymmenen vuoden ajan kommunistit. Aina yhtä katkeran masentava oli erillisyyden ja erilaisuuden kokemus, joka valtasi runoilijan hänen näistä ryhmistä irrottautuessaan. Taitavasti Saarikoski osasi vainuta huo-

misen ajan hengen. Hänen ajattelunsa kävi etuaikaa. Ensimmäisten joukossa hän oli vetämässä radikalisoituvaa nuorisoa vasemmalle 60-luvun alussa. Ensimmäisten joukossa hän siitä myös irrottautui 70-luvulla, liukuen kohti ekologisempaa näkemystä, joka ennako-oi vihreän liikkeen syntyä. Kaikesta kannunvalannastaan huolimatta hän ei ollut mikään poliitikko. Pentti Saarikosken taiteen syvimpänä ja uskollisimpana ytimenä säilyi kaikkina aikoina Pentti Saarikoski, ego-logia.

Saarikoskea patosin lukemalla:

- Pekka Tarkka: Pentti Saarikoski I vuodet 1937-1963 ja Pentti Saarikoski II vuodet 1964-1983
- Tuulaliina Waris: Kilpikonna ja olkimarsalkka
- Sirkka Garam: Veljeni Pentti
- Mia Berner: P.S Merkintöjä suruvuodelta
- ja itse pääpiirua teinivuosina enemmän kuin olisi ollut suotavaakaan.

Aika ei lopu koskaan

Kesä, tuo odotettu vuoden-aika. Vihreys, tuoksut, ja totta kai hyttyset, ovat kesää parhaimmillaan. Elämme vuoden kauneinta aikaa. Kun tähän lisätään vielä lomat, on yhtälö täydellinen. Mutta.

Tekniikassa työskentelee tällä hetkellä noin 1 700 henkilöä. Vielä joitakin vuosia sitten meitä oli noin 1 000 henkilöä enemmän. Jokaisesta osastosta on tyhjä otettu pois, materiaalit on vähennetty minimiin ja organisaatiouudistuksia on vaihtelevalla menestyksellä tehty. Ihmisten mieliä on kiusattu, niin tunteen kuin järjenkin puolella. Eikä loppua ole näkyvissä.

Viimeisimmät uutiset eivät nosta mielialoja, päinvastoin. Työpaikalla valitsevan tunnelman voi kiteyttää lyhkäisyydessään vaikka näin: ”Tehkää mitä teette. Mulle on ihan yks lysti, loppuahan tämäkin p...a”. Jos työntekijöitä vielä vähennetään, joko irtisanomisen tai pakkolomien muodossa, niin työn tulosten kannalta meidän tarina on sitten sitä myöten selvä. Tähdätty laukaus ei osu jalkaan, vaan silmien väliin. Sorry to say.

Tiedämme kyllä millaisessa turbulenssissa yhtiö on taloudellisessa mielessä. On sanottu, että kriisi on mahdollisuus. Olen ymmärtänyt, että töitä tekniikkaan olisi tulossa enemmänkin. Toivon, että johtajat käyttävät tämän mahdollisuuden hyödyksi, ja näyttävät toteen sen käytännössä, eikä vain

puheissa. Jos haluamme olla eturivin toimija kun noususuhdanne alkaa on panostus tehtävä nyt. Muussa tapauksessa edessä on näivettymisen tie ja se ei lupaa hyvää.

Tekniikan sisällä on myös jännitteitä, jotka saattavat pilata mahdollisuutemme. Tässä kohtaa johtajien ja päälliköiden tulee käyttää heille kuuluvaa valtaa. Peräänkuulutan vahvaa ja ennen kaikkea kokonaisuutta ymmärtävää johtajuutta. Joukkoja johdetaan edestä eikä taka-alalta. On vahinko, että korjaamo menetti hyvän nuoren johtajan muihin tehtäviin viime vuonna. Tämä kertoo sen kuinka kysytyjä osaajat ovat, olivat suhdanteet millaiset tahansa. Täytyy kuitenkin muistaa, että hyväksi johtajaksi kasvetaan, ei synnytä.

Tässä lyhyt läpileikkaus allekirjoittaneen mielestä siitä, miten ja missä nyt mennään. Olen kuullut muuallakin yhtiössä olevan vastaavanlaisia tunteuksia. Niin, paitsi tietysti yhdellä henkilöstöryhmällä. Tämä henkilöstöryhmä edustaa yhtiön parhainta puolta monessa suhteessa. Heidän koskemattomuutensa on taattu tabu. Taloudellisen turva on parhainta tasoa Suomen maassa. Minulle vastataan vanhalla fraasilla: ”Se on ammatinvalintakysymys. Oletko ehkä kateellinen?” Konsertinasolla on kuitenkin kaikkien osallistuttava näihin säästötalkoisiin. Epätasapuolisen kohtelun tulokset kantavat kauas tulevaisuuteen.

Markus Berg

”

Ihmisten mieliä on kiusattu, niin tunteen kuin järjenkin puolella.

Tarkoituksella en kirjoittanut rakennuudistuksesta mitään. Se on jo sanana sellainen mörkö, että kauhistuttaa.

Enemmän kauhistuttaa kuitenkin tulevaisuus, sitten kun se joskus toteutetaan. Sitä ennen on kuitenkin tämäkin päivä eletävä. Tänään, tässä ja nyt, sillä aika ei lopu koskaan.

Hyvää kesää kaikille!

TIMO YLETYINEN

Kirjoittaja on edustajiston jäsen

Jatkuvaa kinastelua työmiehen oikeuksista

Voisi kuvitella, että nykyisinä aikoina ei tarvitsisi kinata kuin kaikkein epäselvimmistä asioista. Valitettavasti näin ei ole.

■ Riita syntyy yleensä siitä, kun työnantaja kohtelee työntekijöitä huonosti tai sopimusten ja lakien vastaisesti.

Valtakunnan tasolla käydään keskustelua miten ns. laittomia lakkoja voitaisiin vähentää. Minulla on siihen hyvä lääke: Muutetaan lainsäädäntöä siten, ettei työnantajalla ole oikeutta toimia niin kuin se niin usein toimii – työntekijöitä provosoivasti. Tämä tosin, kuten hyvin tiedetään, vaatisi puuttumista työnantajan työnjohto, eli direktio-oikeuteen. Mutta se, kuten hyvin tiedetään, on armaassa kotimaassamme pyhän koskemattomuuden piirissä.

Työnantajan direktio-oikeutensa puitteissa antamien määräysten tulisi olla lain ja sopimusten mukaisia, asiallisia, johdonmukaisia, kohtuullisia ja kohdella työntekijöitä tasapuolisesti.

Niin kauan kuin näin tapahtuu, ei ongelmia yleensä ole. Edellisistä periaatteista poikkeamalla työnantaja itse provosoi työntekijöitä puolustamaan itseään. Ja kun puhe ei auta ja lyödä ei saa, niin mikä siinä muu auttaa kun lähteä kävelemään.

Ulosmarssien vaihtoehto

Työehtosopimuksessa on sovittu erimielisten asioiden ratkaisemistavasta. Onneksi siis aina ei tarvita uloskävelyä, vaan asiat voidaan ratkaista neuvottelemalla ja sopimalla, tai jos ei se onnistu, niin oikeuden tuomiolla.

Ratkaisumalli toimii työnantajaliittoon kuuluvien yritysten alueella seuraavasti:

1. Työntekijä ja pomo neuvottelevat
2. Luottamusmies ja pomo neuvottelevat

3. Pääluottamusmies ja pomo neuvottelevat
4. Liitot neuvottelevat
5. Oikeus ratkaisee asian

Edellinen on toki vain kaavamainen malli. Käytännössä asiat kulkevat välillä edestakaisin ja välillä kiertävät kehää. Joskus sopu syntyy neuvotellen vasta oikeusistuimen eteisessä.

Asiat prosessissa

Kuluvan vuoden aikana on liittoon asti tulleet erimielisiä asioita ratkottu jo useita, ja useat ovat vielä ratkaisua vailla. Jotkut riidoista on hävitty, mutta pääsääntöisesti kuitenkin työnantaja on joutunut maksamaan korvauksia vääristä teoistaan.

Ongelmalistan kärjessä ovat tällä hetkellä ongelmat irtisanomis- ja lomautusjärjestyksessä, sekä muutenkin kyseenalaiset työehtosopimusten irtisanomiset ja purkamiset. Myös työntarjoamisveloitteen laiminlyömistä esiintyy. Ratkottavana on jatkuvasti palkkaerimielisyyksiä niin ”rivityöntekijöiden” kuin luottamushenkilöidenkin kohdalla. Lisäksi määräaikaisia työsuhteita käytetään ilman asiallisia perusteita.

Eräässä yrityksessä oli käytetty osaaikatyöntekijöitä, vaikkei liiton kanssa oltu tehty asianmukaista sopimusta. Asia sovittiin hiukan ennen oikeudenkäyntiä ja yhtiö maksoi työntekijöille korvauksia.

Oman ongelmaryhmänsä muodostavat sopimusalakiihtajat, joissa työnantaja noudattaa jotain muuta, kuin Lentoliikenteen palveluja koskevaa työeh-

Arto Kujala

tosopimusta. Laillisuus ja moraalinen oikeus eivät näissä asioissa kohtaa ja ne ovat hyvin hankalasti ratkaistavissa.

Yrityksillä tuntuu olevan yhteisenä teemana käyttää häikäilemättömästi hyväkseen vallitsevaa talouslamaa tehdäkseen jonkinlaisia puhdistuksia. Liian vanhoista tai vähänkin työrajoitteisista, tai muuten vain huonokasvoisista pyritään eroon lähes millä hinnalla hyvänsä.

Vaikka elämme vaikeita aikoja, kaikki selviäisivät tästä vähimmin vaurioin jos osaisimme molemmin puolin kunnioittaa ihmisen lakiin ja sopimukseen, sekä erityisesti inhimillisyyteen perustuvia oikeuksia. On nimittäin niin, että tässäkin tekstissä nämä ovat vain asioita, mutta jokainen ongelma on suuri inhimillinen tragedia, joka vaikuttaa jokaisen kohteena olevan ihmisen elämään, perheeseen ja ystäviin.

Uskon vakaasti, että vaikka työnantajat joutuisivatkin tekemään ikäviä ratkaisuja, olisi ne helpompi hyväksyä jos niitä tehtäisiin sovittujen pelisääntöjen mukaisesti.

Yritettäisiin edes olla ihmisiä toinen toisillemme!

ARTO KUJALA
sopimussihteeri

SAK arvioi: Työterveyshuollon lainmukainen toteuttaminen pidentäisi työuria vuodella

■ SAK haluaa, että kaikille työntekijöille alasta tai työsuhteen pituudesta huolimatta varmistetaan lakisääteinen, ennaltaehkäisevä työterveyshuolto. Jos työterveyshuolto toimisi kaikilla työpaikoilla niin kuin laki määrää, nousisi suomalaisten keskimääräinen eläkeikä vuodella, SAK arvioi.

SAK julkisti 2.6.2009 ehdotuksensa työurien pidentämiseksi. Viestinä on, ettei työuria voi pidentää ainoastaan loppupäästä venyttämällä.

– Työssä jaksaminen pitää turvata koko työuran ajalta. Tavoitteena on, että työntekijät pääsevät eläkkeelle terveisinä ja hyväkuntoisina, **Lauri Lyly** sanoi.

SAK lisäisi työntekijöiden mahdollisuuksia lyhentää työaikaansa eri elämäntilanteissa. Oikeus lyhennettyyn työaikaan olisi esimerkiksi ikääntyneillä, opiskelijoilla ja pienten lasten vanhemmilla.

SAK ehdottaa lisäksi, että kaikille työpaikoille tehdään jatkossa ikäohjelma, jonka tavoitteena on myöhentää eläkkeelle siirtymistä. Ikääntyvät työntekijät huomioitaisiin tarjoamalla mahdollisuuksia seniorivapaisiin, osa-aikatyöhön ja muihin joustaviin työjärjestelyihin.

Nuorten pärjäämistä työmarkkinoilla SAK parantaisi takaamalla kaikille ammattikoulutuksen. Myös vähän koulutetuille aikuisille tarvittaisiin reilusti lisää koulutuspaikkoja.

Työmarkkinajärjestöt ja maan hallitus sopivat maaliskuussa eläkekiistan ratkaisussa yhteisestä tavoitteesta nostaa keskimääräistä eläkkeellesiirtymiskäähä vähintään kolmella vuodella vuoteen 2025 mennessä.

SAK/viestintä

Pekka Kainulainen

Tässä härdeUissä on kestämissä nuoremmillakin.

Työajat ja ikäohjelmat vaikuttavat jaksamiseen

■ SAK järjesti keväällä seminaariin, jossa pohdittiin työelämän kehittämistä ja työurien pidentämistä eri näkökulmista. Tilaisuus oli järjestetty kevään eläkekiistaan liittyen ja siellä käytettyjä puheenvuoroja on luettavissa SAK:n 2.6.2009 julkaisemasta muistiosta.

Seminaarissa esiintyivät mm. työministeri, **Tarja Cronberg**, EK:n johtaja **Jukka Ahtela** ja SAK:sta johtaja **Lauri Lyly**.

Käytännön työpaikkaesimerkkeinä työn kehittämistä ihmisiä huomioiden olivat esillä Finnairin tekniikan nopeasti eteenpäin kiertävä työvuororjesteUelmä ja Abloy-ikämasteriohjelma.

Finnair Oyj:n työsuojeluvaltuutettu **Eero Markkanen** kertoi RESPECT-vuororjesteUelman tuomista hyvistä

tuloksista. Työssä jaksaminen parani ja jopa työntekijöiden kotiväeltä oli saatu myönteisiä palautetta uusista työajoista.

Abloy-ikämasteriohjelma kertoi Joensuun tehtaän päälouuttamusmies **Eero Holsti**. Ohjelma koskee yli 55 vuotiaita ja siinä ohjataan iäkkäitä kevyempiin töihin, kuten tulokkaiden kouluttajiksi. "Ikämasterit" saavat myös palkallisia vapaapäiviä. Ikävapaita voi saada 58 vuotiaasta alkaen.

Nopeasti eteenpäin kiertäviä työvuoroja voitaisiin hyödyntää Finnairin tekniikan lisäksi myös muilla ilmailualan työpaikoilla. Niistä hyötyisivät niin nuoret kuin vanhat työntekijät. Myös ikäohjelmat nousevat jälleen yleiseen keskusteluun kun tästä lamasta selvittää.

PEKKA KAINULAINEN

Joskus sinäkin olet poissa.

Elämä on arvaamatonta, mutta yksi asia säilyy ennallaan päivästä ja vuodesta toiseen. Perheellesi sinä olet arvokkain.

Turva on asiakkaidensa omistama suomalainen vakuutusyhtiö, joka on keskittynyt erityisesti liittojen ja niiden jäsenten vakuuttamiseen.

Ilmailualan Unionin jäsenenä olet oikeutettu liitoille räätälöimäämme henkivakuutukseen tavallista edullisempaan hintaan.

Meiltä saat myös muut vakuutukset koko perheelle sekä osaavaa, henkilökohtaista palvelua. Mikset hoitaisi vakuutusasioita kerralla kuntoon?

Ota yhteyttä tai pyydä tarjous osoitteesta **www.turva.fi**.

**Testaa
henkikultasi
osoitteessa:
henkikulta.fi**

PALVELUNUMERO 01019 5110

 turva

Matka entisille sotatantereille

Sotiemme muistot elävät, eikä keväinen käynti itärajan takana Joppe Karhusen ja JR 35:n jalanjäljillä ihan heti unohdu.

■ Matkat itänaapuriin tehdään nykyään onneksi rauhanomaisesti. Turun lentoaseman entinen päällikkö **Antero Mero** ja Suomen talvisodasta tohtoriksi väitellyt **Pirkko Kanervo** kokosivat ryhmän aiheesta kiinnostuneita retkeilijöitä. Ryhmään kuului Karjalassa sotineiden jälkeläisiä ja ilmavoimissa palvelleita. Mukana oli jopa yksi lentäjä-ässä, sankari, kuten tunnetumpi Jorma ”Joppe” Karhunenkin.

Matkalla tuli nähtyä entisiä korpikenttiä, kierrettyä Laatokka ja käytyä Äänisjärven rannalla. Takaisin Suo-

meen palattiin Karjalan kannaksen kautta.

Käytännön järjestelyt Karjalan näkemiseksi vaativat ammattilaista. Matkustusdokumenteista on tarkat määräykset, ja asiakirjat tarkastetaan joka käänteessä. Toisaalta meitä kuljettanut matkatoimiston edustaja kertoi voimassa olevien määräysten joustavan tilanteen mukaan, jos joku tulli- tai muu virkamies katsoo sen aiheelliseksi.

Menimme ensiksi Värtsilän raja-aseman kautta Laatokan rannalle Sortavalaan. Alueet, joiden kautta matka kulki,

ovat enimmäkseen asumattomia. Tiet olivat kuoppaisia, ja niiden varsilla oli tuon tuostakin roskaa, kuten rikkinäisiä autonrenkaita. Erot meikäläisiin oloihin eivät rajoitu maisemanhoitoon. Suomen ja Venäjän rajalla sanotaankin olevan maailman suurimman elintaso-kuilun.

Monenlaista asutusta

Harvassa olevien kylien vähäiset rakennukset ovat huonossa kunnossa. Rakennusten hoitaminen on retupeerällä, ja suorassa oleva vaja harvinaisuus. Tilannetta kuvaa ehkä parhaiten se, että autioltä näyttävän talon asuttavuus paljastui usein vain ulkoseinässä olevasta antennista. Muutamien taukopaikkojen kaupustelijoilla ei ollut myyntipaikkoja. Myyntipöytinä toimivat tavaramerkkien kannet. Muutamat sukuseurat Suomen puolelta ovat alkaneet kunnostaa entisiä rajantakaisia asuinsijoja. Tämä on hiukan auttanut joidenkin kylien oloja.

Ero kylien ja kaupunkien välillä on suorastaan uskomaton. Petros-

Ikonoastaasi eli kuvaseinä erottaa alttarin ja salin ortodoksikirkossa.

◀ Karhumäen steissi.

Ei Äänisen aaltoja matkamuistoksi

Sortavalan kaupunki oli Suomeen kuullessaan Pohjois-Karjalan keskus. Jatkosodassa menetetyssä kaupungissa näkyy vielä suomalaisen arkkitehtuurin vaikutus, niin että sitä voisi kutsua jopa suomalaisen arkkitehtuurin ulkoilmamuseoksi. Alueella sijaitseva Valamon luostari ei ollut matkaohjelmassa.

Seuraava suurempi kohde oli Petroskoi, Karjalan tasavallan pääkaupunki. Äänisen rannalla sijaitseva Petroskoi on suomalaiselta nimeltään Äänislinna, ja suomi on siellä jopa virallinen kieli. Asukkaita on n. 266 000, mikä on yli kolmasosa koko tasavallan väestöstä. Jatkosodassa suomalaiset valloittivat kaupungin, mutta menettivät sen kesäkuussa 1944.

Suomalaiset miehittivät matkamme varrella ollutta Karhumäkeä vuosina 1941-1944. Kaupungissa ei ole vedenpuhdistamoa, joten juomavesi nostetaan, ja viemäriveresi palautetaan järveen puhdistamatta. Tästä syystä Äänisen aallot menettivät asemansa toivotuliaisena

Matkalla pistäydyttiin myös Pietarissa, miljoonakaupungin ruuhka ei ollut kuitenkaan matkamme pääkohde. Sen sijaan suuntasimme Viipuriin tutustumaan mm. Pyöreään torniin. Muistojen Viipuri oli aikanaan Suomen toiseksi suurin kaupunki. Se oli raunioidena sodan jälkeen, mutta turismi nosti sen taas jaloilleen 1990-luvulla. Kaupahallissa eurot tekivät kauppansa.

Korpikenttiä ja hammashoitoa rintamaoloissa

Retken varsinainen tarkoitus oli sodan aikaisiin ns. korpikenttiin tutustumisen. Niiden löytäminen ilman opastusta on lähes mahdotonta, sillä nykyään ne ovat enimmäkseen metsittyneitä.

koissa, ja sen lähistöllä, alkoi jo näkyä uusiakin autoja, aidattuja taloalueita ja muuta vastaavaa. Toisaalta muutammat maaseudun tsasounat, paikalliset kirkot, olivat yleensä sekä hyvässä

kunnossa, että värikkäitä. Kannaksen seutu oli pohjoisempaa hiukan vauraamman näköinen. Matkan opetusena oma elintaso alkoi vaikuttaa siedettävältä.

Kiistelty alue

■ Karjalan varhaisesta asutuksesta kertovat noin 10 000 vuotta vanhat löydöt kannakselta. Tunnetuin niistä on ns. Antrean kalaverkko. Rikkaiden kalavesien ja metsien riistan perässä alueelle siirtyi vaikutteita niin idästä kuin lännestäkin.

Ruotsi ja Novgorod, myöhemmin Venäjä, kilpailivat verissäpäin alueen hallinnasta. Tämä johti siihen, että uudelle ajalle tultaessa ei Karjala ole koskaan ollut etninen tai kulttuurinen kokonaisuus, vaan se on aina ollut vieraiden valloittajien jakama. Ruotsin (Suomen) itäraja määriteltiin vuosina 1323, 1595, 1617, 1721, 1743, 1790 ja 1809.

Autonomian aikana osa Karjalasta liitettiin Suomen kuvernementtiin 1812, ja Suomen itsenäistyttyä itäraja sovittiin Tartossa 1920. Alueen teollistuminen, erityisesti metsäteollisuuden tuottama sellu ruudun raaka-aineena, teki siitä houkuttelevan myös jatkossa. Talvi- ja jatkosodan taistelut käytiin pääosin Karjalan alueella. Sotien jälkeenkin Karjalan osien palauttamisesta on Suomessa käyty jatkuvaa kansalaiskeskustelua.

Lisäksi ne ovat kooltaan pieniä, sillä vanha kalusto ei tarvinnut pitkiä kiitoratoja. Suurin matkalla näkemistämme lentopaikoista oli 2,5 km pitkä Hirvaksen kenttä matkalla Sortavalasta Karhumäkeen. Sitä käytettiin jonkin verran sodan jälkeenkin ja se on päällystetty.

Metsään raivattujen kenttien lisäksi käytössä olivat talvisin alueen monille järville tehdyt väliaikaiset nousu- ja lasupaikat.

Petroskoista etelään sijaitsee Nurmoilan kenttäalue. Mukanamme ollut vuonna 1921 syntynyt Kyösti Karhila palveli siellä Lentolaivue 32:ssa, jonka lentäjät pudottivat jatkosodassa vanhoilla Curtiss Hawk-hävittäjillä lähes 200 viholliskonetta. Kössille kertyi jatkosodassa 32 todistettua ilmavoittoa, mutta todennäköisesti jonkin verran enemmän.

Kössi kertoi erinomaisen muistinsa ansiosta elävästi käymistään ilmataisteluista. Hän kertoi myös tapauksen, jossa nuorta sotilasta hoidettiin jaloin poljettavalla hampaan porauslaitteella. Kun terä osui vähän syrjään, kieleen, meni hoidettavalta taju, mutta ainoa toimenpide oli komentaa seuraava potilas käsittelyyn.

Sodan jälkeen Kössi palveli lennonjohdossa ja Aeron, Finnairin ja mm. Spear Airin kipparina. Ilmailuhallituksen lentoturvallisuusosaston tarkastajana hän oli vuosina 1979–1986. Siinäpä riittää uraa yhdelle ihmiselle.

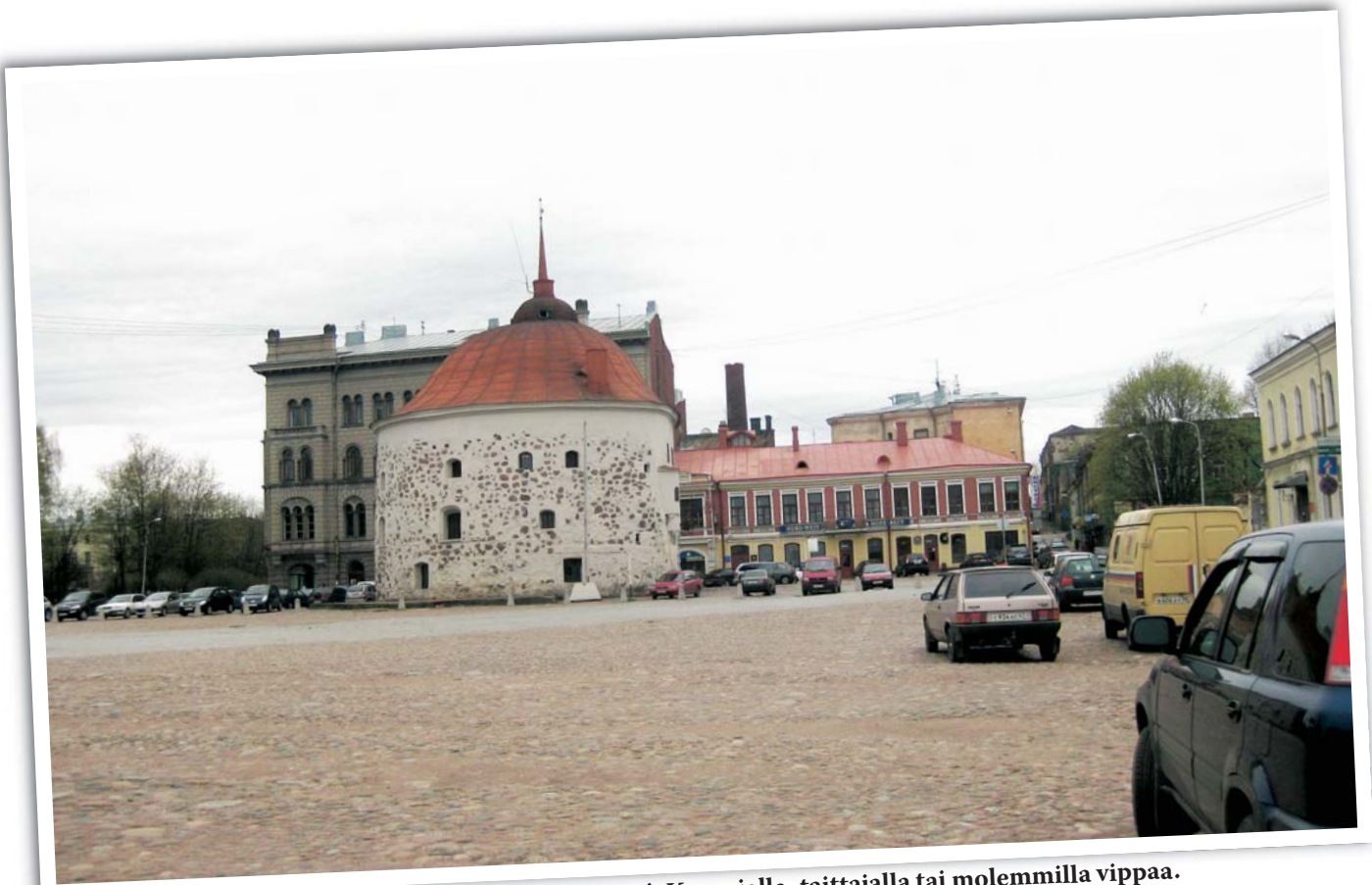
Italian laivastoakin Laatokalla

Lentotoiminnan kokonaismerkityksen sodassa ehkä parhaiten ymmärtävä henkilö matkassa oli Jorma Karhusen poika Pekka Karhunen, Mannerheim-

ristin ritarien säätiöstä. Sotien aikana yksi tunnetuimmista hävittäjälentäjistämme, Joppe Karhunen, oli lentueen päällikkönä aluksi Fokker-, myöhemmin Brewster-koneilla. Hänelle myönnettiin Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-risti ansioistaan hävittäjälentäjänä.

Yhtenä matkan järjestäjänä mukana ollut Pirkko Kanervo on tutkinut mm. Mussolinin Italian apua Suomelle talvisodassa. Hän kertoi sotien taustoista ja yksityiskohdista. Italia tuki talvisotaa käyvää Suomea eniten Ruotsin jälkeen. Myöhemmin jatkosodassa Italialainen laivasto-osasto jopa operoi Laatokalla. Me matkalle osallistuneet saimme siis todellisen rautaisannoksen viime sotiemme sekä itse koettua, että tutkittua historiaa.

teksti ja kuvat: TUOMO OKSANEN

Kuvassa Viipurin pyöreä torni – ei Pisan kalteva torni. Kuvaajalla, taittajalla tai molemmilla vippaa.

Sukupolvet lumpiossa

Kun lintukotomme rauhaan turhautunut mellakkapoliisi retuuttaa Che Guevara-paitaista rastaa roikkuva housunpersaus hulmuten pahnoille, huoltaa pikkuporvarillisen kansamme valtaosa helpotuksesta. Yhteiskunta-rahamme on taas turvattu.

Tämä on kuitenkin vain harhaa. Petollista hyvänolon tunnetta, josta puuttuu suuremman ymmärryksen taso. Nimittäin syvissä vesissä suuret kalat kutevat, ja koneen hisseissä vesihiisit sihisevät. Merkittävin uhkamme ei olekaan muutaman jälkipuberteettiaan elävän, omasta ajattelun puutteestaan häikäistyneen finninaaman pre-kariaatti, vaan neljä-viisikymmenlukupolven suurien ikäluokkien kaikkialle lonkeronsa ulottanut tekari-aatti. Joka sen pureskeltavaksi joutuu voi kaiken toivon heittää.

Jos seuraa lähihistorian avohakattuun viidakkoon tämän shakaalilauman yhä kasvavia hiilijalanjälkiä, pöyristyy. Ensin he suorittivat kliinisen isänmurhan, ja nakkasivat topeliaanisen sotasukupolven kylmästi keltasta, sitten suomettivat tieltään kaiken eteensä tulevan. Näiden syntisäkkien suurin synty säkissä on kuitenkin tämän syntymästään säikähtäneen pullamössösukupol-

ven siirtäminen bulgarialaisen punaviinin ja yleisen solidaarisuuden voimalla. Se laitettiin alulle energiakriisin suomen pimeään turvin, valmisteltiin epätyypilliseen työelämään suuren laman varjossa, ja nyt saatellaan sieltä pois globaalin taantuman hämärään. Ei ole mikään ihme että näiden nujerrettujen uusavuttomien selviytymistaidot rajoittuvat einespussin avaamiseen ja kananmunien valmistamiseen mikroaaltouunissa.

Juuri kun eläkeputken päässä alkoi näkyä valoa, niin se olikin vain vastaan tuleva hallituksen työelämän pidentämissuunnitelma. Ei ole tietoaakaan jo ammuin meille luvatussa työvoimapolusta, jota kansantaloustieteilijät ovat mananneet kuin poppamiehet sadetta. Tässä sitä vaan kitkutellaan 10 % työttömyysasteen kanssa.

Tilanne olisi jo täysin kestämaton, mikäli ei olisi näitä suoraselkäisiä työnantajia, jotka eivät väistä ainuttakaan tilaisuutta vanhojen ja raihnaisten pois-potkimiseen. Heissä elää vielä vanha kunnon Rooman imperiumin ”kuusi-kymppiset sillalta alas”-henki. Tosin kun katsoo yritysten hallitusten keskii-ikää, se synnyttää hieman rauhottomia ajatuksia.

LEO BARDY

”

*The WHO
(World Health
Organization)
esittää: Ajetaan
me pandemiassa.
Melutaan, mutta
ei syljeskellä.*

Työttömyyskassa tiedottaa

Ohjeita lomautetulle

■ Ryhmälomautuksella tarkoitetaan määräaikaista lomautusta, joka koskee vähintään kymmentä lomautettua. Ryhmälomautuksessa määräajaksi lomautetun ei tarvitse ilmoittautua henkilökohtaisesti työvoimaviranomaisille, vaan lomautuksen ilmoittaminen työ- ja elinkeinotoimistoon (työvoimatoimistoon) ja työttömyyskassaan tehdään ns. yhteislistalla.

Toistaiseksi lomautetun on ilmoitauduttava henkilökohtaisesti omaan työ- ja elinkeino-toimistoon.

Jos työpaikalla käytetään yhteislistamenettelyä, ota yhteys luottamusmieheen, jolta saat ohjeet päivärahan hakemismenettelystä. Työnantaja toimittaa allekirjoittamansa lomautuksen tarkistusilmoituksen suoraan työttömyyskassalle kun lomautus on toteutunut.

Henkilökohtaista ilmoittautumista työ- ja elinkeinotoimistoon tarvitaan aina silloin mikäli sinulla on yritystoimintaa, sivutyötä, tuloa maa-/metsäta-

loudesta tai haluat matkustaa lomautuksen aikana ja muista työmarkkinoilla olemisen esteistä!

Päiväraha on haettava kolmen kuukauden kuluessa. Päivärahaetuudessa on seitsemän arkipäivän omavastuu, jonka on kerryttävä 8 kalenteriviikon aikana.

Kaikki hakemuksen kohdat ja tarvittavat liitteet tulee täyttää huolellisesti. Näin nopeutetaan hakemuksen käsittelyä. Hakujakson viimeinen päivä on sunnuntai. Jos teet työtä lomautuksen aikana, täytä hakemukseen työpäivät ja tehdyt työtunnit, sekä toimita palkkatiedot kassalle hakemaltasi ajalta.

Hakemuslomakkeen saat

työ- ja elinkeinotoimistosta (ent. työvoimatoimisto) internetistä www.tyji.fi/lomakkeet. Huom! Päivärahahakemusta ei voi toimittaa sähköisesti, vaan se on lähetettävä kassalle allekirjoitettuna postitse.

Lisäksi tarvitaan seuraavat liitteet:

- alkuperäinen palkkatodistus työnantajalta 43 työssäoloviikolta välittömästi ennen lomautusta.
- kopio lomautusilmoituksesta
- työttömyyskassa saa verotustiedot suoraan verottajalta, mutta jos sinulla on portaikkoverokortti tai sosiaali- tai muuta etuutta varten haettu muutosverokortti, liitä se alkuperäisenä hakemukseen!
- päätös tai maksukuitti, jos saat esim. eläkettä, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa, kotihoidon tukea tai muuta etuutta
- talonkirjanote, jos haet lapsikorotusta avio- tai avopuolisosi lapsista
- palkkatodistus osa-aikatyön palkasta tai muista tuloista

Lomautetuilla ei ole oikeutta hakemuksessa mainittuun korotettuun ansio-osaan.

Hakemusta ei saa allekirjoittaa eikä lähettää työttömyyskassaan etukäteen ennen hakujakson päättymistä.

Ari Miettinen

Heidi Mäkelä ja työttömyyskassa palvelevat klo 9-14.

YHTEYSTIEDOT

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa

Posti- ja käyntiosoite:

Kaisaniemenkatu 10, 00100 HELSINKI

faksi (09) 4785 7209

Soitto- ja käyntiaika arkisin klo 9.00–14.00.

kassanhoitaja Sari Meling p. (09) 4785 7202

kassanhoitaja Paula Seppälä p. (09) 4785 7200

kassanhoitaja Heidi Mäkelä p. (09) 4785 7203

kassanjohtaja Janne Becker p. (09) 4785 7201

Jäsenkortti mukaan matkalle

Ilmailualan Unioni on ottanut jäsenilleen Turvasta jäsenvakuutuksen, joka sisältää matkustajavakuutuksen koti- ja ulkomaanmatkoille. Liittosi jäsenkortti toimii myös matkavakuutuskorttina, pidä se aina matkalla mukana.

■ Vakuutettuina ovat liiton jäsenet, myös vuorotteluvapaalla, hoitovapaalla ja muulla sosiaalivapaalla olevat jäsenet. Vakuutettuina ovat myös vakuutetun mukana matkustavat alle 18-vuotiaat omat lapset sekä vakuutetun kanssa samassa taloudessa asuvat alle 18-vuotiaat lapset.

Vakuutus on voimassa Suomesta ulkomaille tehtävillä vapaa-ajan matkoilla. Vakuutus on voimassa myös vapaa-aikana tehtävillä kotimaan matkoilla, jotka ulottuvat vähintään 50 kilometrin etäisyydelle vakuutetun asunnosta, työpaikasta, opiskelupaikasta tai vapaa-ajan asunnosta. Vakuutus ei kuitenkaan ole voimassa em. paikkojen välisillä matkoilla, joten matka kesämökille ja siellä oleskelu ei kuulu vakuutuksen piiriin.

Vakuutus ei ole voimassa kilpaurheilussa tai sen harjoittelussa, eikä ehdoissa erikseen luetelluissa urheilulajeissa.

Vakuutus on voimassa yhtäjaksoisesti enintään 45 vuorokautta kestäville matkoilla.

Ylimeneville matkapäiville kannattaa ottaa määräaikainen matkustajavakuutus. Sellaisen saat Turvasta.

Mitä vakuutuksesta korvataan?

Vakuutus korvaa matkan aikana alkaneen äkillisen sairauden tai sattuneen tapaturman aiheuttamat hoitokulut ilman ylärajaa. Matkasairaudella tarkoi-

tetaan matkan aikana alkanutta, odottamatonta ja äkillistä sairastumista, joka on edellyttänyt välitöntä lääkärinhoitoa tai jonka lääketieteellisen kokemuksen mukaan muutoin on katsottava saaneen alkunsa matkan aikana.

Vakuutetulla ennen matkan alkua ollut sairaus ei ole vakuutusehtojen tarkoittama matkasairaus. Ennen matkaa olleen sairauden äkillisestä ja odottamattomasta pahenemisesta matkan aikana korvataan kuitenkin välttämättömän ensiapuhoidon kustannukset matkakohteessa. Sairauden odottamattomana pahenemisena ei pidetä sellaisen sairauden pahenemista, jonka tutkimukset tai hoitotoimenpiteet ovat kesken matkalle lähdettäessä.

Vakuutuksesta korvataan myös matkan peruuntumis- ja keskeytymiskuluja vakuutusehdoissa tarkemmin määritellyin perustein.

Matkatavarat on vakuutettava erikseen

Matkustajavakuutus ei sisällä matkatavaravakuutusta, mutta matkatavaravakuutus saattaa sisältyä kotivakuutukseen.

Miten toimin, jos sairastun matkalla tai sattuu tapaturma?

Muista ottaa matkalle mukaan jäsenkorttisi, joka on myös matkavakuutuskortti. Näin hoitava laitos voi todeta, että asiakkaalla on voimassa oleva matkavakuutus ja että hoidoille löytyy

maksaja. Matkavakuutuskortti ei kuitenkaan ole maksukortti, joten on hyvä varautua siihen, että kulut joutuu maksamaan ensin itse ja hakemaan korvausta myöhemmin vakuutusyhtiöstä. Jos joudut itse maksamaan hoitokulut, säilytä kuitit ja lähetä ne vahinkoilmoituksen mukana Turvaan.

SOS auttaa

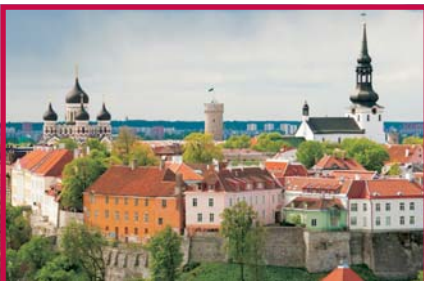
Mikäli hoitolaitoksen kanssa syntyy ongelmia, kannattaa ottaa yhteyttä jäsenkortin takana mainittuun SOS:iin, joka on pohjoismaisten vakuutusyhtiöiden omistama kansainvälinen "hälytyskeskus". Toimistossa on ympärivuorokautinen päivystys ja siellä tunnetaan myös Ilmailualan Unionin vakuutus. Toimistosta annetaan tietoja vakuutuksen sisällöstä ja he antavat myös ohjeet, miten kyseisessä tapauksessa pitäisi menetellä. SOS palvelee suomen kielellä.

Lisätietoja jäsenvakuutuksesta

Vakuutusehdot ja korvauksenhakuohjeet löytyvät Turvan palvelusivustolta, jonne on linkki Ilmailualan Unionin internetsivuilta (www.iau.fi) kohdasta: Jäsenedut/Vakuutukset matkoille ja vapaa-aikaan tai etusivun logobannerista.

Lisätietoja vakuutuksista saat Turvan palvelutoimistoista, palvelupisteistä, asiamiehiltä tai palvelunumerosta 01019 5110. Palvelupisteiden yhteystiedot ja lisätietoja Turvasta löydät osoitteesta www.turva.fi. Asiakaspalvelun sähköpostiosoite on asiakaspalvelu@turva.fi.

Turva/KATI IHARANTA

ITA ry:n syysretki Tallinnaan

■ Ilmailutekniikan ammattiyhdistys ITA ry järjestää 23.–24.10.2009 perinteisen risteilyn Tallinnaan.

Tarkemmat tiedot risteilystä on syyskuun Unioni-lehdessä. Lisätietoja voi kysellä **Esa Suokkaalta** numerosta 050 392 6169.

KESÄINEN KURKKU- SALAATTI

Hovikokkimme Erkki Viira suosittelee kesäistä kurkkusalaattia kaikille liharuuan ystäville.

Ainekset

tuore kurkku
1 sipuli
tuoretta minttua noin 10g
ranskankerma 250g
suola n. ½ tl

■ Kuori ja kuutio kurkku noin 1x1cm kuutioiksi, lisää suola ja

valuta lävikössä. Hienonna sipuli ja lisää kurkun joukkoon. Lisää minttu, ranskankerma, sekoita ja jäähdytä ennen tarjoilua. Minttua ja suolaa täytyy laittaa oman maun mukaan. Erinomainen lisäke grillatulle lihalle näin kesä aikaan.

Terveisin ERKKI VIIRA

UNIONIN ILMESTYMINEN 2009

Numero 4 ilmestyy 4.9.
aineisto toimitukseen 17.8.

Numero 5 ilmestyy 30.10.
aineisto toimitukseen 12.10.

Numero 6 ilmestyy 18.12.
aineisto toimitukseen 30.11.

ILMOITUSKOOT JA HINNAT (alv 0%)

koko sivu, 180 x 230 mm, 240 €
1/2 sivua, 180 x 115 mm, 120 €
2/6 sivua, 118 x 115 mm, 80 €
1/6 sivua, 57 x 115 mm, 40 €

KUVAKULMA

Hyvää kesää kaikille Unioni-lehden lukijoille!

Ari Miettinen

Lenni lokinpoikanen, kuvasi Ari Espoon roikale.

Toiset elävät.

Toiset ovat vain olemassa.

© Stanisław Jerzy Lecin hengessä JM Koskinen & Sanna Kallio

Ilmailualan Unioni IAU ry

John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI

Puhelin: (09) 4785 71 (vaihe)

faksi: (09) 4785 7250

sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi

kotisivut: www.iau.fi

Puheenjohtaja	Juhani Haapasaari	(09) 4785 7220
Varapuheenjohtaja	Reijo Hautamäki	(09) 4785 7221
Liittosihteeri	Juha-Matti Koskinen	(09) 4785 7225
Sopimussihteeri	Arto Kujala	(09) 4785 7222
Työympäristösihteeri	Pekka Kainulainen	(09) 4785 7227
Taloussihteeri	Ari Miettinen	(09) 4785 7228

Jäsenasiat	Ari Miettinen	(09) 4785 7228
	jasenasiat@iau.fi	

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa

Kaisaniemenkatu 10, 8. krs.
00100 HELSINKI

faksi: (09) 4785 7209

sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi

kotisivut: www.irkatk.fi

Kassanhoitaja	Paula Seppälä	(09) 4785 7200
Kassanhoitaja	Sari Meling	(09) 4785 7202
kassanhoitaja	Heidi Mäkelä	(09) 4785 7203
Kassanhoitaja	Janne Becker	(09) 4785 7201

Ilmailualan Unionin jäsenristeily

Ilmailualan Unioni ja ammattiosastot järjestävät **jäsenilleen** edullisen risteilyn Tallinnaan 28.8.–29.8.2009.

RISTEILYN OHJELMA

Perjantai 28.8.

- 17.30 Kokoon tuleminen Länsisatamassa
- 18.15 Buffet-illallinen
- 18.30 M/S Baltic Princess lähtee
- 20.30 Hallituksen kyselytilaisuus
- Mukavaa yhdessäoloa

Lauantai 29.8.

- 7.00–10.00 Buffet-aamiainen
- 8.30–12.40 Maihin- ja laivaannousu Tallinnassa halukkaille
- 14.45 Buffet-lounas
- 16.30 M/S Baltic Princess saapuu Helsinkiin

RISTEILYMAKSU

Risteilyn hinta on 50 euroa sisältäen matkat Helsinki-Tallinna-Helsinki (B2-luokan hytti), päivällisen ja lounaan ruokajuomineen, sekä aamiaisen. Hinta sisältää

liiton ja ammattiosastojen tuen. Risteilymaksu tulee maksaa **15.7. mennessä** tilille OP Pankki 554128-150. Viestikenttään tulee lisätä osallistujan (jäsenen) nimi.

ILMOITTAUTUMINEN

Ilmoittautua voi netin kautta. Tarkemmat ohjeet saat lähettämällä sähköpostin osoitteeseen: risteily@iau.fi. Ilmoittautumisen yhteydessä voi esittää toivomuksen hyttikaverista.

Ilmoittautua voi myös puhelimitse **Reijo Hautamäelle** (09) 4785 7221 tai **Pekka Kainulaiselle** (09) 4785 7227. Ilmoittautumisaika päättyy 15.7.

Matkalle tarvittavat viralliset henkilöllisyystodistukset (passi tai kuvallinen 1.3.1999 jälkeen myönnetty henkilökortti).

Tervetuloa!

Ilmailualan Unioni
ja ammattiosastot